Katekisimu Kubwa ya Westminster

1. **Kusudi kuu na bora zaidi la mwanadamu ni nini?**

   Kusudi kuu na bora zaidi la mwanadamu ni kumtukuza Mungu a) na kumfurahia milele. b)

   Warumi 11:36. 1 Wakorintho 10:31. Zaburi 73:24-28.

2. **Tunajuaje kwamba Mungu yupo?**

   Nuru ya asili ndani ya mwanadamu na kazi za Mungu zinadhihirisha kabisa kwamba yeye yupo, c) lakini neno lake na Roho wake ndio pekee yanayomfunulia mwanadamu kwa kutosha na kwa ufanisi kwa ajili ya wokovu wao. d)

   Warumi 1:19-20. Zaburi 19:1-3. Matendo 17:28. 1 Wakorintho 2:9-10. 2 Timotheo 3:15-17. Isaya 59:21.

3. **Neno la Mungu ni nini?**

   Maandiko Matakatifu ya Agano la Kale na Jipya ndio neno la Mungu, e) ndio kanuni pekee ya imani na utii.

   2 Timotheo 3:16. 2 Petro 1:19-21. Waefeso 2:20. Ufunuo 22:18-19. Isaya 8:20. Luka 16:29,31. Wagalatia 1:8-9. 2 Timotheo 3:15-16.

4. **Tunajuaje kwamba Maandiko ni neno la Mungu?**

   Maandiko yanajidhihirisha wenyewe kuwa ni neno la Mungu kwa ukuu wake g) na usafi wake, h) kwa makubaliano ya sehemu zake zote, i) na kwa kusudi lake katika yote, ambalo ni kumpa Mungu utukufu wote; j) kwa nuru yake na nguvu zake za kuwashawishi na kuwageuza wenye dhambi, kuwafariji na kuwajenga waamini kwa wokovu; l) lakini Roho wa Mungu akitoa ushuhuda pamoja na Maandiko na kwa njia yao moyoni mwa mwanadamu, ndiye anayeweza kutusadikisha kabisa kwamba ni neno la kweli la Mungu. ll)

   Hosea 8:12. 1 Wakorintho 2:6-7,13. Zaburi 119:18,129. Zaburi 12:6. Zaburi 119:140. Matendo 10:43. Matendo 26:22. Warumi 3:19,27. Matendo 23:28. Waebrania 4:12. Yakobo 1:18. Zaburi 19:7-9. Warumi 15:4. Matendo 20:32. Yohana 16:13-14. Yohana 20:31. 1 Yohana 2:20, 27.

5. **Maandiko yanafundisha nini hasa?**

   Yale ambayo Maandiko yanafundisha hasa ni yale mwanadamu anayopaswa kuamini kumhusu Mungu na majukumu ambayo Mungu anamwekea mwanadamu.

m)

2 Timotheo 1:13.

6. **Maandiko yanafundisha nini kumhusu Mungu?**

Maandiko yanafundisha Mungu ni nini, n) nafsi zilizomo katika Uungu, ??) amri zake o) na utekelezaji wake. p)

Waebrania 11:6. 1 Yohana 5:7. Matendo 15:14-15,18. Matendo 4:27-28
.

7. **Mungu ni nini?**

Mungu ni Roho, q) kwa yeye mwenyewe na ndani yake mwenyewe asiye na mipaka katika uwezo wake, r) utukufu wake, s) heri yake t) na ukamilifu wake, u) anayejitosheleza kwa yote, v) wa milele, x) asiyebadilika, y) asiyeeleweka, z) yupo kila mahali, a) mwenye uweza wote, b) mwenye ujuzi wote, c) mwenye hekima, d) na mtakatifu, e) na mwenye haki kabisa, f) mwenye rehema kabisa na mwenye neema tele, mvumilivu na mwingi wa wema na ukweli. g)

Yohana 4:24. Kutoka 3:14. Ayubu 11:7-9. Matendo 7:2. 1 Timotheo 6:15. Mathayo 5:48. Mwanzo 17:1. Zaburi 90:2. Malaki 3:6. Yakobo 1:17. 1 Wafalme 8:27. Zaburi 139:1-13. Ufunuo 4:8. Waebrania 4:13. Zaburi 147:5. Warumi 16:27. Isaya 6:3. Ufunuo 15:4. Kumbukumbu la Torati 32:4. Kutoka 34:6.

8. **Je! kuna Miungu zaidi ya mmoja?**

Hakuna ila Mungu mmoja tu, aliye hai na wa kweli. h)

Kumbukumbu la Torati 6:4. 1 Wakorintho 8:4,6. Yeremia 10:10.

9. **Je! Mungu ana nafsi ngapi?**

Kuna Nafsi tatu katika Uungu, Baba, Mwana na Roho Mtakatifu; hawa watatu ni Mungu mmoja wa milele na wa kweli, sawa katika kiini, sawa katika nguvu na utukufu, ingawa wanatofautishwa na sifa za kibinafsi. i)

1 Yohana 5:7. Mathayo 3:16-17. Mathayo 28:19. 2 Wakorintho 13:14. Yohana 10:30.

10. **Je! ni sifa gani za kibinafsi za Nafsi tatu za Uungu?**

Ni sifa ya Baba kumzaa Mwana, j) na ya Mwana kuzaliwa kutoka kwa Baba, l) na ya Roho Mtakatifu kutoka kwa Baba na Mwana tangu milele. ll)

Waebrania 1:5,6,8. Yohana 1:14,18. Yohana 15:26. Wagalatia 4:6.

11. **Tunajuaje kwamba Mwana na Roho Mtakatifu ni Mungu, sawa na Baba?**

Maandiko yanaonyesha kwamba Mwana na Roho Mtakatifu ni Mungu, sawa na Baba, kwa kuwapa majina, sifa, kazi na ibada ambazo ni za Mungu pekee.

Isaya 6:3,5,8. Yohana 12:41. Matendo 5:3,4. Matendo 28:25. 1 Yohana 5:20. Yohana 1:1. Yohana 2:24-25. Isaya 9:6. 1 Wakorintho 2:10,11. Wakolosai 1:16. Mwanzo 1:2. Mathayo 28:19. 2 Wakorintho 13:14.

12. Amri za Mungu ni zipi?

Amri za Mungu ni matendo matakatifu, yenye hekima na huru ya shauri la mapenzi yake mwenyewe, p) ambayo kwa hayo tangu milele na kwa ajili ya utukufu wake mwenyewe ameamuru kwa namna isiyobadilika yote yanayotokea kwa wakati, q) hasa yale yanayohusu malaika na wanadamu.

Waefeso 1:11. Warumi 9:14,15,18. Warumi 11:33. Waefeso 1:4,11. Warumi 9:22-23. Zaburi 33:11.

13. Je! Mungu ameamuru nini hasa kuhusu malaika na wanadamu?

Mungu, kwa amri ya milele na isiyobadilika, kwa upendo wake safi, kwa sifa ya neema yake yenye utukufu itakayodhihirishwa kwa wakati wake, amewachagua baadhi ya malaika kwa utukufu; na katika Kristo amewachagua baadhi ya wanadamu kwa uzima wa milele na wakati huo huo, njia za kufikia hilo; vivyo hivyo, kwa mujibu wa uweza wake mkuu na shauri lisilochunguzika la mapenzi yake mwenyewe (ambalo kwa hilo anatoa au anazuia upendeleo wake kama anavyotaka), amewapuuza wengine, na amewaweka tayari wengine kwa aibu na hasira, kwa sababu ya dhambi zao, kwa sifa ya utukufu wa haki yake.

1 Timotheo 5:21. Waefeso 1:4-6. 2 Wathesalonike 2:13,14. Warumi 9:17,18,21,22. Mathayo 11:25,26. 2 Timotheo 2:20. Yuda 1:4. 1 Petro 2:8.

14. Mungu anayatekelezaje maazimio yake?

Mungu hutekeleza maazimio yake katika kazi za uumbaji na maongozi, kwa mujibu wa ujuzi wake usio na kosa wa mambo yajayo, na shauri huru na lisilobadilika la mapenzi yake mwenyewe.

Waefeso 1:11.

15. Kazi ya uumbaji ni ipi?

Kazi ya uumbaji ni ile ambayo kwayo Mungu, mwanzoni, kwa neno la uweza wake, aliumba kutoka katika kutokuwepo ulimwengu na vitu vyote vilivyomo, kwa ajili yake mwenyewe, ndani ya muda wa siku sita, na vyote vikawa vyema sana.

Mwanzo 1. Waebrania 11:3. Mithali 16:4.

16. Mungu aliwaumbaje malaika?

Mungu aliumba malaika wote kuwa roho, wasiokufa, watakatifu, wenye ujuzi bora, wenye nguvu kubwa, kwa ajili ya kutekeleza amri zake na kulisifu jina lake, ingawa wako chini ya uwezekano wa kubadilika.

Wakolosai 1:16. Zaburi 104:4. Mathayo 22:30. Mathayo 25:31. 2 Samweli 14:17. Mathayo 24:36. 2 Wathesalonike 1:7. Zaburi 103:20,21 . 2 Petro 2:4.

17. Mungu alimuumbaje mwanadamu?

Baada ya Mungu kuumba viumbe vingine vyote, alimuumba mwanadamu, mwanamume na mwanamke, f) akiunda mwili wa mwanamume kutoka mavumbini, g) na mwanamke kutoka ubavu wa mwanamume; h) akawajalia nafsi zilizo hai, zenye akili na zisizokufa, i) akiwafanya kwa mfano wake mwenyewe, j) katika ujuzi, l) haki na utakatifu, ll) wakiwa na sheria ya Mungu iliyoandikwa moyoni mwao, m) wakiwa na uwezo wa kuitimiza, n) wakiwa na mamlaka juu ya viumbe, ??) ingawa wako wazi kuanguka.

Mwanzo 1:27. Mwanzo 2:7. Mwanzo 2:22. Mwanzo 2:7. Ayubu 35:11 . Mhubiri 12:7. Mathayo 10:28. Luka 23:43. Mwanzo 1:27. Wakolosai 3:10. Waefeso 4:24. Warumi 2:14,15. Mhubiri 7:29. Mwanzo 1:28. Mwanzo 3:6. Mhubiri 7:29.

18. Kazi za majaliwa ya Mungu ni zipi?

Kazi za majaliwa ya Mungu ni uhifadhi wake mtakatifu kabisa, wenye hekima na uweza, na utawala juu ya viumbe vyake vyote na matendo yao yote, kwa ajili ya utukufu wake mwenyewe.

Zaburi 145:17. Zaburi 104:24. Isaya 28:29. Waebrania 1:8. Zaburi 103:19. Mathayo 10:29-31. Mwanzo 45:7. Warumi 11:36. Isaya 43:14 .

19. Majaliwa ya Mungu kwa malaika ni yapi?

Mungu kwa majaliwa yake aliruhusu baadhi ya malaika kwa hiari yao wenyewe na bila kupona, kuanguka katika dhambi na hukumu, v) akiwawekea mipaka na kuwapanga wao na dhambi zao zote kwa ajili ya utukufu wake mwenyewe, x) akiwaweka wengine katika utakatifu na furaha, y) na kuwatumia wote kama anavyotaka katika usimamizi wa nguvu zake, rehema zake na haki yake.

Yuda 1:6. 2 Petro 2:4. Waebrania 2:16. Yohana 8:44. Ayubu 1:12. Mathayo 8:31. 1 Timotheo 5:21. Marko 8:38. Waebrania 12:22. Zaburi 104:4. 2 Wafalme 19:35. Waebrania 1:14.

20. Majaliwa ya Mungu kwa mwanadamu katika hali aliyoumbwa yalikuwa yapi?

Majaliwa ya Mungu kwa mwanadamu katika hali aliyoumbwa yanajumuisha kumweka bustanini ailime na kumpa uhuru wa kula matunda ya nchi, b) kuweka viumbe chini ya mamlaka yake, c) na kuanzisha ndoa kwa msaada wake, d) kumpa

ushirika naye, e) kuanzisha pumziko, f) kuingia agano la maisha na mwanadamu chini ya sharti la utii binafsi, kamili na wa daima, g) ambalo mti wa uzima ulikuwa dhamana yake, h) akimkataza kula tunda la mti wa ujuzi wa mema na mabaya, chini ya adhabu ya kifo.

Mwanzo 2:8,15,16. Mwanzo 1:28. Mwanzo 2:18. Mwanzo 1:26-29. Mwanzo 3:8. Mwanzo 2:3. Wagalatia 3:12. Warumi 10:5. Mwanzo 2:9. Mwanzo 2:17.

21. Je! mwanadamu aliendelea katika hali ile ambayo Mungu alimuumba mwanzoni?

Wazazi wetu wa kwanza, wakiwa wameachwa kwa uhuru wa mapenzi yao wenyewe, kwa kujaribiwa na Shetani, walivunja amri ya Mungu kwa kula tunda lililokatazwa, na hivyo wakaanguka kutoka hali ya kutokuwa na hatia waliyoumbwa nayo.

Mwanzo 3:6-8, 13. Mhubiri 7:29. 2 Wakorintho 11:3.

22. Je! wanadamu wote walianguka katika kosa lile la kwanza?

Kwa kuwa agano lilifanywa na Adamu kama mtu wa umma, si kwa ajili yake tu bali pia kwa ajili ya wazao wake, wanadamu wote, wanaotokana naye kwa njia ya kawaida ya uzazi, l) walitenda dhambi ndani yake na wakaanguka pamoja naye katika kosa la kwanza. ll)

Matendo 17:26. Mwanzo 2:16-17. Warumi 5:12-20. 1 Wakorintho 15:21-22.

23. Anguko lilimleta mwanadamu katika hali gani?

Anguko lilimletea mwanadamu hali ya dhambi na taabu.

Warumi 3:23. Warumi 5:12.

24. Dhambi ni nini?

Dhambi ni ukosefu wowote wa kulingana na sheria yoyote ya Mungu, au uvunjaji wake, iliyotolewa kama kanuni kwa kiumbe mwenye akili.

1 Yohana 3:4. Wagalatia 3:10,12.

25. Je! hali ya dhambi ya mwanadamu iliyoanguka inajumuisha nini?

Hali ya dhambi ya mwanadamu iliyoanguka inajumuisha hatia ya dhambi ya kwanza ya Adamu, ukosefu wa haki ya asili, upotovu wa asili yake yote, ambao kwa huo hawezi kabisa, amelemazwa, na kufanywa kinyume na wema wote wa kiroho, na mwelekeo kamili kwa uovu wote, na hilo daima; ambao kwa kawaida huitwa dhambi ya asili, ambayo ndiyo chanzo cha makosa yetu yote halisi.

Warumi 5:12,19. Warumi 3:10-19. Warumi 5:6. Warumi 8:7,8. Waefeso 2:1-3. Mwanzo 6:5. Yakobo 1:14-15. Mathayo 15:19.

26. Je! dhambi ya asili imepitishwaje kutoka kwa babu zetu wa kwanza kwa wazao wao?

Dhambi ya asili imepitishwa kutoka kwa babu zetu wa kwanza kwa wazao wao kwa njia ya uzazi wa asili, kwa maana wote wanaotokana nao kwa njia hiyo wanachukuliwa na kuzaliwa katika dhambi.

Zaburi 51:5. Ayubu 14:4. Ayubu 15:14. Yohana 3:6.

27. Je! hali ya taabu ya mwanadamu iliyoanguka inajumuisha nini?

Anguko lilifanya wanadamu wapoteze ushirika na Mungu, na kuwa chini ya hasira yake na laana yake; hivyo sisi kwa asili ni watoto wa hasira, watumwa wa Shetani, na tunastahili adhabu yote katika maisha haya na yajayo.

Mwanzo 3:8,10,24. Waefeso 2:2,3. 2 Timotheo 2:26. Mwanzo 2:17. Maombolezo 3:39. Warumi 6:23. Mathayo 25:41,46. Yuda 1:7.

28. Adhabu za dhambi katika maisha haya ni zipi?

Adhabu za dhambi katika maisha haya ni kwa sehemu za ndani, kama upofu wa akili, v) hisia potofu, x) nguvu ya udanganyifu, y) ugumu wa moyo, z) hofu ya dhamiri, a) na hisia chafu; b) kwa nje, mambo kama vile laana ya Mungu kwa viumbe kwa sababu yetu c) na mabaya yote yanayokuja juu ya miili yetu, majina yetu, hali zetu, mahusiano yetu na kazi zetu, d) pamoja na kifo chenyewe.

Waefeso 4:18. Warumi 1:28. 2 Wathesalonike 2:11. Warumi 2:5. Isaya 33:14. Mwanzo 4:13. Mathayo 27:4. Warumi 1:26. Mwanzo 3:17. Kumbukumbu la Torati 28:15-18. Warumi 6:21,23.

29. Adhabu za dhambi katika ulimwengu ujao ni zipi?

Adhabu za dhambi katika ulimwengu ujao ni kutengwa milele na uwepo wa faraja wa Mungu, na mateso makali zaidi ya nafsi na mwili, bila kukoma, katika moto wa jehanamu milele.

2 Wathesalonike 1:9. Marko 9:43,44,46,48. Luka 16:24.

30. Je! Mungu aliwaacha wanadamu wote kuangamia katika hali yao ya dhambi na taabu?

Mungu hakuwaacha wanadamu wote kuangamia katika hali yao ya dhambi na taabu, ambamo walianguka kwa kuvunja agano la kwanza, linaloitwa kwa kawaida agano la matendo, bali kwa upendo wake safi na rehema yake aliwakomboa wateule wake, akawatoa katika hali hiyo na kuwaingiza katika hali ya wokovu kwa njia ya agano la pili linaloitwa agano la neema.

1 Wathesalonike 5:9. Wagalatia 3:10,12. Tito 3:4-7. Wagalatia 3:21. Warumi 3:20-22.

31. Agano la neema lilifanywa na nani?

Agano la neema lilifanywa na Kristo kama Adamu wa pili, na ndani yake na wateule wote kama mbegu yake.

Wagalatia 3:16. Warumi 5:15-21. Isaya 53:10,11.

32. Neema ya Mungu inajidhihirishaje katika agano la pili?

Neema ya Mungu inajidhihirisha katika agano la pili, kwa kuwa Mungu kwa uhuru amewapatia wenye dhambi mpatanishi, l) pamoja na uzima na wokovu kwa njia yake, ll) akidai imani kama sharti la wao kushiriki ndani yake, m) akiahidi na kutoa Roho wake Mtakatifu kwa wateule wake wote, n) akifanya ndani yao imani, ??) na neema nyingine zote ziokoazo, o) akiwawezesha kwa ajili ya utii wote mtakatifu, p) kama ushahidi wa ukweli wa imani yao na shukrani zao kwa Mungu, na kama njia aliyowawekea kwa wokovu.

Mwanzo 3:15. Isaya 42:6. Yohana 6:27. 1 Yohana 5:11-12. Yohana 1:12. Yohana 3:16. Mithali 1:23. 2 Wakorintho 4:13. Wagalatia 5:22-23. Ezekieli 36:27. Yakobo 2:18,22. 2 Wakorintho 5:14-15. Waefeso 2:18.

33. Je! agano la neema lilitekelezwa daima kwa namna moja?

Agano la neema halikutekelezwa kila mara kwa namna moja, bali usimamizi wake chini ya Agano la Kale ulikuwa tofauti na ule chini ya Agano Jipya.

2 Wakorintho 3:6-9.

34. Agano la neema lilitekelezwaje chini ya Agano la Kale?

Agano la neema lilitekelezwa chini ya Agano la Kale kwa njia ya ahadi, unabii, dhabihu, tohara, pasaka, na alama na maagizo mengine, ambayo yote yalimwashiria kimbele Kristo atakayekuja, na yalitosha kwa wakati huo kuwajenga wateule katika imani kwa Masihi aliyeahidiwa, ambaye kwake walikuwa na msamaha kamili wa dhambi na wokovu wa milele.

Warumi 15:8. Matendo 3:20,24. Waebrania 10:1. Warumi 4:11. 1 Wakorintho 5:7. Waebrania 8-10. Waebrania 11:13. Wagalatia 3:7-9,14.

35. Agano la neema linatekelezwaje chini ya Agano Jipya?

Chini ya Agano Jipya, Kristo mwenye dhati yenyewe alipokwisha kudhihirishwa, agano lilelile la neema lilitekelezwa na bado linatekelezwa kwa kuhubiriwa kwa Neno, na kwa kutumika kwa sakramenti za ubatizo na Meza ya Bwana; ambamo neema na wokovu vinaonyeshwa kwa ukamilifu zaidi, uwazi zaidi, na nguvu zaidi, kwa mataifa yote.

Marko 16:15. Mathayo 28:19,20. 1 Wakorintho 11:23-25. 2 Wakorintho 3:6-9. Waebrania 8:6,10,11. Mathayo 28:19.

36. Mpatanishi wa agano la neema ni nani?

Mpatanishi pekee wa agano la neema ni Bwana Yesu Kristo, ambaye, akiwa Mwana wa milele wa Mungu, wa dhati moja na sawa na Baba, katika utimilifu wa wakati alikuwa mwanadamu, na hivyo alikuwa na anaendelea kuwa Mungu na mwanadamu, katika asili mbili kamili na tofauti, na nafsi moja, milele.

1 Timotheo 2:5. Yohana 1:1,14. Yohana 10:30. Wafilipi 2:6. Wagalatia 4:4. Luka 1:35. Warumi 9:5. Wakolosai 2:9. Waebrania 7:24,25.

37. Kristo, akiwa Mwana wa Mungu, alikuwaje mwanadamu?

Kristo, Mwana wa Mungu, alikuwa mwanadamu kwa kujitwalia mwili wa kweli na nafsi yenye akili, akiwa ametungwa mimba kwa nguvu ya Roho Mtakatifu tumboni mwa Bikira Maria, kutoka katika dhati yake, na kuzaliwa naye, lakini pasipo dhambi.

Yohana 1:14. Mathayo 26:38. Luka 1:27,31,35,42. Wagalatia 4:4. Waebrania 4:15. Waebrania 7:26.

38. Kwa nini ilikuwa lazima Mpatanishi awe Mungu?

Ilikuwa lazima Mpatanishi awe Mungu ili aweze kuihifadhi na kuitunza asili ya kibinadamu isianguke chini ya hasira isiyo na mipaka ya Mungu na chini ya nguvu ya mauti, n) kuwapa thamana na ufanisi mateso yake, utii wake na maombezi yake, ??) na hivyo kuridhisha haki ya Mungu, o) kupata upendeleo wake, p) kununua watu maalum, q) kuwapa Roho wake wateule wake, r) kuwashinda maadui wao wote na kuwaleta watu wake kwenye wokovu wa milele.

Matendo 2:24-25. Warumi 1:4. Warumi 4:25. Waebrania 9:14. Matendo 20:28. Waebrania 7:25-28. Waebrania 9:14. Warumi 3:24-26. Waefeso 1:6. Mathayo 3:17. Tito 2:13-14. Wagalatia 4:6. Luka 1:68,69,71,74. Waebrania 5:8,9. Waebrania 9:11-15.

39. Kwa nini ilikuwa lazima Mpatanishi awe mwanadamu?

Ilikuwa lazima Mpatanishi awe mwanadamu ili asili yetu itukuzwe, u) ili aweze kutoa utii kwa sheria, v) kuteswa na kuwaombea katika asili yetu, x) na kuhisi pamoja nasi udhaifu wetu, y) ili tuweze kupokea kupitishwa kuwa watoto, z) na tuwe na moyo na ufikiaji huru kwa kiti cha neema.

Waebrania 2:16. Wagalatia 4:4. Waebrania 2:14. Waebrania 7:24-25. Waebrania 4:15. Wagalatia 4:5. Waebrania 4:16.

40. Kwa nini ilikuwa lazima Mpatanishi awe Mungu na mwanadamu katika nafsi moja?

Ilikuwa lazima Mpatanishi atakayempatanisha Mungu na mwanadamu awe Mungu na mwanadamu katika nafsi moja, ili matendo ya kila asili yakubaliwe na Mungu kwa ajili yetu, b) na iwe msingi wa tumaini letu kama matendo ya nafsi nzima.

Mathayo 1:21,23. Mathayo 3:17. Waebrania 9:14. 1 Petro 2:6.

41. Kwa nini Mpatanishi wetu aliitwa Yesu?

Mpatanishi wetu aliitwa Yesu, kwa sababu huwaokoa watu wake na dhambi zao.

Mathayo 1:21.

42. Kwa nini Mpatanishi wetu aliitwa Kristo?

Mpatanishi wetu aliitwa Kristo kwa sababu alipakwa mafuta kupita kiasi na Roho Mtakatifu, e) na hivyo alitengwa na kuvikwa kikamilifu mamlaka yote na uwezo, f) ili atekeleze wadhifa wa nabii, g) kuhani, h) na mfalme wa kanisa lake, katika hali ya kujinyenyekesha na katika hali ya kutukuzwa.

Yohana 3:34. Zaburi 45:7. Yohana 6:27. Mathayo 28:18-20. Matendo 3:21,22. Luka 4:18,21. Waebrania 4:14,15. Waebrania 5:5-7. Zaburi 2:6. Mathayo 21:5. Isaya 9:6,7. Wafilipi 2:8-11. Wafilipi 2:8-11.

43. Kristo anatekelezaje wadhifa wa nabii?

Kristo hutekeleza wadhifa wa nabii, kwa kulifunulia Kanisa katika nyakati zote, kwa Roho wake na Neno lake, kwa njia mbalimbali za usimamizi, mapenzi yote ya Mungu, katika mambo yote yanayohusu ujenzi na wokovu wao.

Yohana 1:18. 1 Petro 1:10-12. Waebrania 1:1,2. Yohana 15:15. Matendo 20:32. Waefeso 4:11-13. Yohana 20:31.

44. Kristo anatekelezaje wadhifa wa kuhani?

Kristo anatekeleza wadhifa wa kuhani, kwa kujitoa mwenyewe mara moja kuwa dhabihu isiyo na doa kwa Mungu, ili awe upatanisho kwa dhambi za watu wake; na kwa kuwaombea daima.

Waebrania 9:14,28. Waebrania 2:17. Waebrania 7:25.

45. Kristo anatekelezaje wadhifa wa mfalme?

Kristo anatekeleza wadhifa wa mfalme kwa kujitolea watu kutoka ulimwenguni kwa ajili yake mwenyewe, q) kwa kuwapa maofisa, r) sheria, s) makemeo, ambavyo yeye anatawala kwa namna inayoonekana; t) kwa kutoa neema yake iokoayo kwa wateule wake, u) kutuza utii wao, v) na kuwaadhibu kwa dhambi zao kwa ajili ya kurekebishwa kwao, x) kuwahifadhi na kuwategemeza katika majaribu na mateso yote, y) kuwazuia na kuwashinda maadui wao wote, z) na kuamuru kwa nguvu mambo yote kwa utukufu wake mwenyewe na kwa wema wao, na pia kulipiza kisasi kwa wengine, wasiomjua Mungu wala kuitii injili.

Matendo 15:14-16. Isaya 4:4,5. Mwanzo 49:10. Zaburi 110:3. Waefeso 4:11,12. 1 Wakorintho 12:28. Isaya 33:22. Mathayo 18:17,18. 1 Wakorintho 5:4,5. Matendo 5:31. Ufunuo 2:10. Ufunuo 22:12. Ufunuo 3:19. Isaya 63:9. 1 Wakorintho 15:25. Zaburi 110:1,2. Warumi 14:10,11. Warumi 8:28. 2 Wathesalonike 1:8-9. Zaburi 2:8,9.

46. Hali ya unyenyekevu wa Kristo ilikuwa ipi?

Hali ya unyenyekevu wa Kristo ilikuwa ile hali ya chini, ambamo yeye, kwa ajili yetu, akijivua mwenyewe utukufu wake, alijitwalia mfano wa mtumwa, katika kutungwa mimba kwake na kuzaliwa kwake, maisha yake, kifo chake, na baada ya kifo chake, hadi ufufuo wake.

Wafilipi 2:6-8. Luka 1:31. 2 Wakorintho 8:9. Matendo 2:24.

47. Kristo alijinyenyekezaje katika kutungwa mimba kwake na kuzaliwa kwake?

Kristo alijinyenyekeza katika kutungwa mimba kwake na kuzaliwa kwake, kwa kuwa, akiwa tangu milele Mwana wa Mungu, kifuani mwa Baba, ilimpendeza katika utimilifu wa wakati kuwa mwana wa mwanadamu, akizaliwa na mwanamke wa hali ya chini, na kuzaliwa naye; pamoja na mazingira mbalimbali ya unyenyekevu zaidi ya kawaida.

Yohana 1:14,18. Wagalatia 4:4. Luka 2:7.

48. Kristo alijinyenyekezaje katika maisha yake?

Kristo alijinyenyekeza katika maisha yake, kwa kujitiisha chini ya sheria, ambayo aliitimiza kikamilifu; na kwa kupambana na dharau za ulimwengu, majaribu ya Shetani, na udhaifu wa mwili wake, iwe ni ule wa kawaida kwa asili ya mwanadamu, au ule uliokuja hasa pamoja na hali yake ya chini.

Wagalatia 4:4. Mathayo 5:17. Warumi 5:19. Zaburi 22:6. Waebrania 12:2,3. Mathayo 4:1-12. Luka 4:13. Waebrania 2:17,18. Waebrania 4:15. Isaya 52:13-14.

49. Kristo alijinyenyekeshaje katika kifo chake?

Kristo alijinyenyekesha katika kifo chake kwa kutolewa na Yuda, l) kuachwa na wanafunzi wake, ll) kudharauliwa na kukataliwa na ulimwengu, m) kuhukumiwa na Pilato na kuteswa na watesi wake; n) kwa kupambana pia na hofu ya mauti na nguvu za giza, na kuhisi na kubeba mzigo wa Hasira ya Mungu, ??) kwa kuweka maisha yake kama sadaka kwa ajili ya dhambi, o) na kufa kifo cha uchungu, cha aibu na cha laana ya msalaba.

Mathayo 27:4. Mathayo 26:56. Isaya 53:2,3. Mathayo 27:26-50. Yohana 19:34. Luka 22:44. Mathayo 27:46. Isaya 53:10. Wafilipi 2:8. Waebrania 12:2. Wagalatia 3:13.

50. Kristo alijinyenyekeshaje baada ya kifo?

Kujinyenyekesha kwa Kristo baada ya kifo kulijumuisha kuzikwa kwake, kuendelea katika hali ya kifo na chini ya uweza wake mpaka siku ya tatu, ambayo wakati mwingine imeelezwa kwa maneno haya: Alishuka kuzimu.

1 Wakorintho 15:3,4. Zaburi 16:10. Matendo 2:24-27,31. Warumi 6:9. Mathayo 12:40.

51. Hali ya kutukuzwa kwa Kristo ni ipi?

Hali ya kutukuzwa kwa Kristo inajumuisha ufufuo wake, kupaa kwake, kuketi kwake mkono wa kuume wa Baba, na kuja kwake tena kuhukumu ulimwengu.

1 Wakorintho 15:4. Marko 16:19. Waefeso 1:20. Matendo 1:11. Matendo 17:31.

52. Kristo alitukuzwaje katika ufufuo wake?

Kristo alitukuzwa katika ufufuo wake kwa sababu hakuona uharibifu katika kifo chake (ambacho hakuweza kuzuiliwa), na akiwa na mwili ule ule aliouteseka, wenye sifa zake za msingi (lakini bila kufa na udhaifu mwingine wa kawaida wa maisha haya) uliounganishwa kweli na nafsi yake, alifufuka kwa nguvu zake mwenyewe siku ya tatu kutoka kwa wafu, kwa hiyo alijitangaza mwenyewe kuwa Mwana wa Mungu, kuwa ameridhisha haki ya kiungu, kuwa ameishinda mauti na yule aliyekuwa na nguvu zake, na kuwa Bwana wa walio hai na wafu. Yote haya alifanya kama mtu wa umma, kama kichwa cha kanisa lake, kulihesabia haki, kulihuisha katika neema, kulitegemeza dhidi ya maadui, na kuwahakikishia wake ufufuo kutoka kwa wafu siku ya mwisho.

Matendo 2:24,27. Luka 24:39. Warumi 6:9. Ufunuo 1:18. Yohana 10:18. Warumi 1:4. Warumi 8:34. Waebrania 2:14. Warumi 14:9. 1 Wakorintho 15:21,22. Waefeso 1:20,22,23. Wakolosai 1:18. Warumi 4:25. Waefeso 2:1,5,6. Wakolosai 2:12. 1 Wakorintho 15:25-27. 1 Wakorintho 15:20.

53. Kristo alitukuzwaje katika kupaa kwake?

Kristo alitukuzwa katika kupaa kwake kwa kuwa baada ya kuonekana na kuzungumza mara kwa mara na wanafunzi wake baada ya ufufuo wake, akiwaambia mambo yanayohusu ufalme wa Mungu, na kuwapa mamlaka ya kuhubiri injili kwa mataifa yote; siku arobaini baada ya ufufuo wake, yeye, katika asili yetu na kama kichwa chetu, akiwa amewashinda maadui zake, alipaa kwa kuonekana hadi mbinguni juu kupokea vipaji kwa ajili ya wanadamu, na kuinua hisia zetu juu, na kutayarisha mahali kwa ajili yetu, ambako yuko na ataendelea mpaka kuja kwake mara ya pili mwisho wa dunia.

Matendo 1:2,3. Mathayo 28:19,20. Waebrania 6:20. Waefeso 4:8. Matendo 1:9-11. Waefeso 4:10. Zaburi 68:18. Wakolosai 3:1,2. Yohana 14:3. Matendo 3:21.

54. Kristo ametukuzwaje kwa kuketi mkono wa kuume wa Mungu?

Kristo ametukuzwa kwa kuketi mkono wa kuume wa Mungu kwa kuwa kama Mungu mwanadamu aliinuliwa hadi upendeleo wa juu zaidi kwa Mungu Baba, pamoja na furaha yote, utukufu na nguvu juu ya vitu vyote mbinguni na duniani; katika kukusanya na kulinda kanisa lake na kuwatiisha maadui zake, katika kuwatajirisha watu wake na wahudumu wake kwa neema na vipaji, na katika kuwaombea.

Wafilipi 2:9. Matendo 2:28. Zaburi 16:11. Yohana 17:5. Waefeso 1:22 . 1 Petro 3:22. Waefeso 4:10-12. Zaburi 110:1. Warumi 8:34.

55. Kristo anawaombeaje?

Kristo anawaombea kwa kuonekana katika asili yetu daima mbele za Baba mbinguni, kwa thamani ya utii wake na dhabihu yake duniani, kwa kutangaza mapenzi yake kuwatumia wote waamini, kwa kujibu mashtaka yanayotolewa dhidi yao, kuwapatia utulivu wa dhamiri licha ya anguko la kila siku, pamoja na ufikiaji kwa imani yote kwa kiti cha neema, na kukubalika kwa nafsi zao na huduma zao.

Waebrania 9:12,24. Waebrania 1:3. Yohana 3:16. Yohana 17:9,20,24. Warumi 8:33,34. Warumi 5:1,2. 1 Yohana 2:1,2. Waebrania 4:16. Waefeso 1:6. 1 Petro 2:5.

56. Kristo atatukuzwaje atakapokuja tena kuhukumu ulimwengu?

Kristo atatukuzwa atakapokuja tena kuhukumu ulimwengu kwa kuwa yeye, aliyehukumiwa isivyo haki na kuhukumiwa na wanadamu waovu, atakuja tena siku ya mwisho kwa nguvu kuu, na katika udhihirisho kamili wa utukufu wake mwenyewe na wa Baba yake, pamoja na malaika wake wote watakatifu, kwa makelele, kwa sauti ya malaika mkuu na kwa tarumbeta ya Mungu, kuhukumu ulimwengu kwa haki.

Matendo 3:14,15. Mathayo 24:30. Luka 9:26. Mathayo 25:31. 1 Wathesalonike 4:16. Matendo 17:31.

57. Kristo amepata faida gani kwa maombezi yake?

Kristo amepata kwa maombezi yake, ukombozi, na faida zote za agano la neema.

Waebrania 9:12. 2 Wakorintho 1:20.

58. Tunafanywaje washiriki wa ukombozi ambao Kristo amenunua?

Tunafanywa washiriki wa faida zilizonunuliwa na Kristo, kwa kutumiwa kwake kwetu, ambalo ni kazi maalum ya Mungu Roho Mtakatifu.

Yohana 1:11,12. Tito 3:5,6.

59. Nani hufanywa washiriki wa ukombozi uliopatikana na Kristo?

Ukombozi unatumiwa kwa uhakika wote, na kuwasilishwa kwa ufanisi kwa wale wote ambao Kristo aliwakombolea, ambao kwa wakati unaofaa, wanawezeshwa na Roho Mtakatifu kumwamini Kristo kwa mujibu wa injili.

Waefeso 1:13,14. Yohana 6:37,39. Yohana 10:15,16. Waefeso 2:8. 2 Wakorintho 4:13.

60. Je! wale ambao hawajawahi kusikia injili na kwa hiyo hawamjui Yesu Kristo wala kumwamini wanaweza kuokolewa kwa namna yao ya kuishi kulingana

na nuru ya asili?

Wale ambao hawajawahi kusikia injili, wasiomjua Yesu Kristo, wala kumwamini, hawawezi kuokolewa, ingawa wanajitahidi kurekebisha maisha yao kwa nuru ya asili, na kwa sheria za dini wanazozikiri, wala hakuna wokovu kwa mtu mwingine yeyote ila tu katika Kristo, ambaye ndiye mwokozi pekee wa mwili wake, yaani Kanisa.

Warumi 10:14. 2 Wathesalonike 1:8,9. Waefeso 2:12. Yohana 1:10-12. Yohana 8:24. Marko 16:16. 1 Wakorintho 1:20-24. Yohana 4:22. Warumi 9:31,32. Wafilipi 3:4-9. Matendo 4:12. Waefeso 5:23.

61. Je! wote wanaosikia injili na kuishi kuhusiana na kanisa wataokolewa?

Si wote wanaosikia injili na kuishi kuhusiana na Kanisa linaloonekana wataokolewa, bali wale tu ambao ni wanachama wa kweli wa Kanisa lisiloonekana.

Yohana 12:38-40. Warumi 9:6. Warumi 11:7. Mathayo 7:21. Mathayo 22:14.

62. Kanisa linaloonekana ni nini?

Kanisa linaloonekana ni jamii iliyoundwa kwa ajili ya wale wote ambao katika nyakati zote na mahali pote ulimwenguni wamekiri au wanakiri dini ya kweli, pamoja na watoto wao.

1 Wakorintho 1:2. 1 Wakorintho 12:13. Warumi 15:9-12. Ufunuo 7:9. Zaburi 2:8. Zaburi 22:27-31. Zaburi 45:17. Mathayo 28:19,20. Isaya 59:21. 1 Wakorintho 7:14. Matendo 2:39. Warumi 11:16. Mwanzo 17:7.

63. Je! ni mapendeleo gani maalum ya Kanisa linaloonekana?

Kanisa linaloonekana lina mapendeleo ya kuwa chini ya utawala na uangalizi maalum wa Mungu, kulindwa na kuhifadhiwa nyakati zote, licha ya upinzani wa maadui wake wote, kufurahia ushirika wa watakatifu, njia za kawaida za wokovu, na ofa za neema zilizotolewa na Kristo kwa wanachama wote wa kanisa lake kwa njia ya huduma ya injili, zikishuhudia kwamba wote wamwaminiye wataokolewa, na kutomtenga yeyote atakayemwendea.

Isaya 4:5,6. 1 Timotheo 4:10. Zaburi 115:1-2,9. Isaya 31:4,5. Zekaria 12:2-4,8,9. Matendo 2:39,42. Zaburi 147:19,20. Warumi 9:4. Waefeso 4:11-12. Marko 16:15-16. Yohana 6:37.

64. Kanisa lisiloonekana ni nini?

Kanisa lisiloonekana ni idadi yote ya wateule ambao wamekuwa, wapo na watakuwa wamekusanyika pamoja chini ya Kristo kichwa.

Waefeso 1:20,22,23. Yohana 10:16. Yohana 11:52.

65. Je! ni faida gani maalum wanazozifurahia kwa Kristo wanachama wa kanisa lisiloonekana?

Wanachama wa kanisa lisiloonekana wanafurahia kwa Kristo muungano na ushirika naye katika neema na utukufu.

Yohana 17:21,24. Waefeso 2:5,6.

66. Muungano ambao wateule wanao na Kristo ni upi?

Muungano ambao wateule wanao na Kristo ni kazi ya neema ya Mungu, ambayo kwa hiyo wao kiroho na kwa siri, lakini kwa kweli na kwa namna isiyotengana wameunganishwa na Kristo kama kichwa chao na bwana harusi wao, ambalo hufanywa kwa wito wao wenye ufanisi.

Waefeso 1:22. Waefeso 2:6-8. 1 Wakorintho 6:17. Yohana 10:28. Waefeso 5:23,30. 1 Petro 5:10. 1 Wakorintho 1:9.

67. Wito wenye ufanisi ni nini?

Wito wenye ufanisi ni kazi ya neema na uweza wa Mungu, ambayo kwa hiyo (kwa upendo wake wa bure na maalum kwa wateule wake na bila kitu chochote ndani yao kinachomsukuma), kwa wakati uliokubaliwa anawaalika na kuwaleta kwa Yesu Kristo kwa neno lake na Roho wake, akiangazia kwa wokovu akili zao, akifanya upya na kuamua kwa nguvu mapenzi yao, kwa namna ambayo wao (hata wakiwa wamekufa katika dhambi) kwa kazi hii wanafanywa wawe radhi na wenye uwezo wa kujibu kwa uhuru wito wake, na kukubali na kukumbatia neema iliyotolewa na kupitishwa ndani yake.

Yohana 5:25. Waefeso 1:18-20. 2 Timotheo 1:8,9. Tito 3:4,5. Waefeso 2:4,5,7-9. Warumi 9:11. 2 Wakorintho 5:20. 2 Wakorintho 6:1,2. Yohana 6:44. 2 Wathesalonike 2:13,14. Matendo 26:18. 1 Wakorintho 2:10,12. Ezekieli 11:19. Ezekieli 36:26,27. Yohana 6:45. Waefeso 2:5. Wafilipi 2:13. Kumbukumbu la Torati 30:6.

68. Je! wateule tu ndio wanaoitwa kwa ufanisi?

Wateule wote na wao pekee ndio wanaoitwa kwa ufanisi, ingawa wengine wanaitwa kwa nje kwa huduma ya neno, na wanafurahia baadhi ya kazi za kawaida za Roho, hata hivyo, kwa uzembe wao na dharau ya hiari ya neema iliyotolewa kwao wanaachwa kwa haki katika kutokuamini kwao na kamwe hawaji kweli kwa Yesu Kristo.

Matendo 13:48. Mathayo 22:14. Mathayo 7:22. Mathayo 13:20,21. Waebrania 6:4-6. Yohana 6:64,65. Yohana 12:38-40. Matendo 18:25-27. Zaburi 81:11,12.

69. Ni ushirika gani katika neema ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanao na Kristo?

Ushirika katika neema ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanao na Kristo, ni ushiriki wa nguvu ya maombezi yake katika kuhesabiwa haki, kupitishwa, utakaso na jambo lingine lolote katika maisha haya linalodhihirisha muungano huu.

Warumi 8:30. Waefeso 1:5. 1 Wakorintho 1:30.

70. Kuhesabiwa haki ni nini?

Kuhesabiwa haki ni tendo la neema ya bure ya Mungu kwa wenye dhambi, ambalo kwa hilo anasamehe dhambi zao zote, anakubali na kukadiria nafsi zao kuwa za haki mbele zake, na hili si kwa jambo lolote lililofanywa ndani yao au na wao, bali tu kwa utii kamili na kuridhisha kamili aliyotoa Kristo ambao Mungu anawahesabia, na ambao wanapokea kwa imani tu.

Warumi 3:22,24,25. Warumi 4:5. 2 Wakorintho 5:19,21. Warumi 3:22-25,27,28. Tito 3:5,7. Waefeso 1:7. Warumi 4:6-8. Warumi 5:17-19. Matendo 10:43. Wagalatia 2:16. Wafilipi 3:9.

71. Kwa nini kuhesabiwa haki ni tendo la neema ya bure ya Mungu?

Ingawa Kristo, kwa utii wake na kifo chake aliridhisha kwa usahihi, kweli na kikamilifu haki ya Mungu kwa niaba ya wale waliohesabiwa haki, hata hivyo, kwa kuwa alikubali kuridhisha iliyotolewa na mdhamini, ambaye angeweza kudai kwa ajili yao, na kwa kuwa alimtoa mdhamini huyu, Mwana wake wa pekee, akiwahesabia haki yake wao bila kudai kwa ajili ya kuhesabiwa haki kwao zaidi ya imani, ambayo pia ni zawadi, kuhesabiwa haki hii kwa hiyo ni kwao iliyotolewa kwa neema ya bure.

Warumi 5:8-10,19. 2 Timotheo 2:5,6. Waebrania 7:22. Waebrania 10:10. Mathayo 20:28. Danieli 9:24,26. Isaya 53:4-6,10-12. Warumi 8:32. 1 Petro 1:18,19. 2 Wakorintho 5:21. Warumi 3:24,25. Waefeso 2:8. Waefeso 1:7.

72. Imani inayohesabia haki ni ipi?

Imani inayohesabia haki ni neema iokoayo, itendayo kazi moyoni mwa mwenye dhambi na Roho na neno la Mungu, ambayo kwa hiyo mwenye dhambi akiwa ameshawishika juu ya dhambi yake na taabu yake, juu ya kutokuwa na uwezo ndani yake mwenyewe na katika viumbe vingine kujikomboa kutoka hali yake ya upotevu, si tu anakubali ukweli wa ahadi ya injili, bali pia anampokea Kristo na kupumzika kwake na kwa haki yake iliyotolewa kwake kwa ajili ya msamaha wa dhambi, na kwa ajili ya kukubalika na kukadiriwa nafsi yake kuwa ya haki mbele za Mungu kwa wokovu.

Waebrania 10:39. 2 Wakorintho 4:13. Waefeso 1:17-19. Warumi 10:14,17. Matendo 2:37. Matendo 4:12. Matendo 16:30. Yohana 16:8,9. Warumi 5:6. Waefeso 2:1. Waefeso 1:13. Yohana 1:12. Matendo 10:43. Matendo 16:31. Wafilipi 3:9. Matendo 15:11.

73. Imani inamhesabiaje mwenye dhambi haki mbele za Mungu?

Imani inamhesabia mwenye dhambi haki mbele za Mungu si kwa sababu ya neema nyingine zinazoambatana nayo au kwa matendo mema ambayo ni matunda yake, wala kana kwamba neema ya imani au tendo lolote lake limehesabiwa kwa ajili ya kuhesabiwa haki, bali tu kama chombo ambacho kwa hilo mwenye dhambi anampokea Kristo na kufaidika naye na haki yake.

Wagalatia 3:11. Warumi 3:28. Warumi 4:5. Warumi 10:10. Yohana 1:12. Wafilipi 3:9. Wagalatia 2:16.

74. Kupitishwa ni nini?

Kupitishwa ni tendo la neema ya bure ya Mungu, katika Mwana wake Yesu Kristo na kwa yeye tu, ambalo kwa hilo wote waliohesabiwa haki wanapokelewa katika idadi ya watoto wake, jina lake limeandikwa juu yao, wamepewa Roho wa Mwana wake, wako chini ya uangalizi wake na utoaji wa baba, wanakubaliwa kwa mapendeleo yote na uhuru wa watoto wa Mungu, wamefanywa warithi wa ahadi zote na warithi pamoja na Kristo katika utukufu.

1 Yohana 3:1. Waefeso 1:5. Wagalatia 4:4,5. Yohana 1:12. 2 Wakorintho 4:18. Ufunuo 3:12. Wagalatia 4:6. Zaburi 103:13. Mithali 14:26. Mathayo 6:32. Waebrania 6:12. Warumi 8:17.

75. Utakaso ni nini?

Utakaso ni kazi ya neema ya bure ya Mungu ambayo kwa hiyo wale ambao Mungu aliwachagua kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu wawe watakatifu wanafanywa upya kwa wakati kwa uweza wa Roho Mtakatifu, ambaye anawatumia kifo na ufufuo wa Kristo, kuwafanya upya katika mwanadamu mzima kulingana na sura ya Mungu, ikiwa imepandwa moyoni mwao mbegu ya toba kwa ajili ya uzima na neema nyingine zote ziokoazo, zikiamshwa, kuongezwa na kutiwa nguvu, kwa namna ambayo wanakufa kila siku zaidi na zaidi kwa dhambi na kuinuka kwa upya wa maisha.

Waefeso 1:4. 1 Wakorintho 6:11. 2 Wathesalonike 2:13. Warumi 6:4-6. Waefeso 4:23,24. Matendo 11:18. 1 Yohana 3:9. Yuda 1:20. Waebrania 6:11,12. Waefeso 3:16-19. Wakolosai 1:10,11. Warumi 6:4. Warumi 6:14. Wagalatia 5:24.

76. Toba kwa ajili ya uzima ni nini?

Toba kwa ajili ya uzima ni neema iokoayo, itendayo kazi moyoni mwa mwenye dhambi na Roho na neno la Mungu, ambayo kwa hiyo huzaliwa ndani yake namna ya kuona, na hisia si tu ya hatari, bali pia ya uchafu na chuki ya dhambi zake, na juu ya mtambuo wa rehema ya Mungu katika Kristo kwa wale wanaoomboleza, wana huzuni kwa dhambi zao, wanazichukia na kugeuka kutoka kwao zote kwa Mungu, wakijipanga na kujitahidi mara kwa mara kutembea na Bwana katika njia zote za utii mpya.

2 Timotheo 2:25. Zekaria 12:10. Matendo 11:18,20,21. Ezekieli 18:28,30,32. Luka 15:17,18. Hosea 2:6-7. Ezekieli 36:31. Isaya 30:22

. Yoeli 2:12,13. Yeremia 31:18,19. 2 Wakorintho 7:11. Matendo 26:18 . Ezekieli 14:6. 1 Wafalme 8:47,48. Zaburi 119:6,59,128. Luka 1:6. 2 Wafalme 23:25.

77. Kuhesabiwa haki na utakaso vinatofautianaje?

Ingawa utakaso unaenda kwa namna isiyotengana na kuhesabiwa haki, hata hivyo, vinatofautiana kwa kuwa katika kuhesabiwa haki Mungu anaihesabia haki ya Kristo, na katika utakaso Roho anatia neema na uwezo wa kuitumia. Katika la kwanza mwenye dhambi anasamehewa, katika la pili anatiishwa; moja linawafanya huru sawa waamini wote kutoka hasira ya Mungu na kwamba hawawezi kuanguka kamwe katika maisha haya kabisa katika hukumu; nyingine si sawa kwa wote, wala si kamili katika maisha haya, bali inakua kwa ukamilifu.

1 Wakorintho 1:30. 1 Wakorintho 6:11. Warumi 4:6,8. Ezekieli 36:27. Warumi 3:24,25. Warumi 6:6,14. Warumi 8:33,34. 1 Yohana 2:12-14. Waebrania 5:12-14. 1 Yohana 1:8,10. 2 Wakorintho 7:1. Wafilipi 3:12-14.

78. Kutokamilika kwa utakaso kwa waamini kunatokana na nini?

Kutokamilika kwa utakaso kwa waamini kunatokana na mabaki ya dhambi yaliyosalia katika kila sehemu yao, na pambano la daima la mwili dhidi ya Roho, kwa hiyo wanasumbuliwa mara kwa mara na majaribu na kuanguka katika dhambi nyingi, wanazuiwa katika huduma zao zote za kiroho, na matendo yao bora hayakamiliki au ni machafu mbele za Mungu.

Warumi 7:18,23. Marko 14:66-72. Wagalatia 2:11,12. Waebrania 12:1. Isaya 64:6. Kutoka 28:38.

79. Je! waamini wa kweli hawawezi, kwa sababu ya kutokamilika kwao, na majaribu mengi na dhambi wanazokumbana nazo, kuanguka kutoka hali ya neema?

Waamini wa kweli, kwa sababu ya upendo usiobadilika wa Mungu, amri yake na agano lake la kuwapa uvumilivu, muungano wao usiotengana na Kristo, maombezi yake ya daima kwa ajili yao, na Roho na mbegu ya Mungu inayokaa ndani yao, hawawezi kuanguka wala kamwe kabisa kutoka hali ya neema, bali watalindwa kwa uweza wa Mungu kwa njia ya imani kwa wokovu.

Yeremia 31:3. 2 Timotheo 2:19-21. 2 Samweli 23:5. 1 Wakorintho 1:8,9 . Waebrania 7:25. Luka 22:32. 1 Yohana 2:27. 1 Yohana 3:9. Yeremia 32:40. Yohana 10:28. 1 Petro 1:5.

80. Je! waamini wa kweli wanaweza kuwa na uhakika usio na shaka kwamba wako katika hali ya neema na kwamba wataendelea humo mpaka wokovu?

Wote walio waamini wa kweli katika Kristo na wanajitahidi kutembea kwa dhamiri njema yote mbele zake, wanaweza, bila ufunuo wa pekee, kwa imani inayotegemea

ukweli wa ahadi za Mungu na kwa uwezo anaowapa Roho kutambua ndani yao neema hizo ambazo ahadi za uzima zimefanywa, na kuwapa ushuhuda pamoja na roho zao kwamba wao ni watoto wa Mungu, wanaweza kuwa na uhakika usiokosea kwamba wako katika hali ya neema na kwamba wataendelea humo mpaka wokovu.

1 Yohana 2:3. 1 Wakorintho 2:12. 1 Yohana 3:14,18,19,21,24. 1 Yohana 4:13,16. Waebrania 6:11,12. Warumi 8:16. 1 Yohana 5:13.

81. Je! waamini wote wa kweli katika nyakati zote wana uhakika kwamba wanaishi katika hali ya neema na kwamba wataokolewa?

Kwa kuwa uhakika wa neema na wokovu si wa kiini cha imani, waamini wa kweli wanaweza kusubiri muda mrefu kabla ya kuupata, na baada ya kuufurahia unaweza kudhoofika na kukwama, kwa sababu ya misukosuko mingi, dhambi, majaribu na kuachwa, hata hivyo, kamwe hawaachwi bila msaada wowote na uwepo wa Roho wa Mungu anayewalinda wasianguke katika kukata tamaa kabisa.

Waefeso 1:13. Isaya 50:10. Zaburi 88. Zaburi 22:1. Zaburi 31:22. Zaburi 51:8,12. Zaburi 77:1-12. Wimbo Ulio Bora 5:2-3,6. 1 Yohana 3:9. Ayubu 13:15. Zaburi 73:15,23. Isaya 54:7-10.

82. Ni ushirika gani katika utukufu ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanao na Kristo?

Ushirika katika utukufu ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanao na Kristo, ni katika maisha haya, mara baada ya kifo, na mwishowe unafikia ukamilifu katika ufufuo na siku ya hukumu.

2 Wakorintho 3:18. Luka 23:43. 1 Wathesalonike 4:17.

83. Ni ushirika gani katika utukufu na Kristo ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanaufurahia katika maisha haya?

Wanachama wa kanisa lisiloonekana wanapewa katika maisha haya matunda ya kwanza ya utukufu na Kristo, kwa kuwa wao ni wanachama wake, kichwa chake, na hivyo naye wana sehemu katika utukufu ule anaomiliki kwa ukamilifu wake wote, na kama kielelezo chake wanafurahia hisia ya upendo wa Mungu, amani ya dhamiri, furaha katika Roho Mtakatifu na tumaini la utukufu. Kwa upande mwingine, hisia ya hasira ya Mungu, dhamiri yenye hatia, na matarajio ya hofu ya hukumu, ni kwa waovu mwanzo wa mateso watakayoyapata baada ya kifo.

Waefeso 2:5. Warumi 5:5. 2 Wakorintho 1:22. Warumi 5:1,2. Warumi 14:17. Mwanzo 4:13. Mathayo 27:4. Waebrania 10:27. Warumi 2:9. Marko 9:44.

84. Je! wanadamu wote watakufa?

Kwa kuwa mwanadamu alitishiwa kifo kama malipo ya dhambi, imewekwa kwamba wanadamu wote wakufe mara moja, kwa kuwa wote wamefanya dhambi.

Warumi 6:23. Waebrania 9:27. Warumi 5:12.

85. Kwa kuwa kifo ni malipo ya dhambi, kwa nini wenye haki wakombolewe na kifo, kwa kuwa dhambi zao zimesamehewa katika Kristo?

Wenye haki wataokolewa kutoka kifo chenyewe siku ya mwisho, na hata katika kifo wanaokolewa kutoka mwiba wake na laana yake, hivyo, wanapokufa, hata hivyo, hili linatokana na upendo wa Mungu, ambao hivyo huwafanya wawe huru kabisa kutoka dhambi na taabu, na wastahili kwa ushirika wa karibu zaidi na Kristo katika utukufu, ambao wanaoingia wakati huo.

1 Wakorintho 15:26,55-57. Waebrania 2:15. Isaya 57:1,2. 2 Wafalme 22:20. Ufunuo 14:13. Waefeso 5:27. Luka 23:43. Wafilipi 1:23.

86. Ni ushirika gani katika utukufu na Kristo ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanaufurahia mara baada ya kifo?

Ushirika katika utukufu na Kristo ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wanaufurahia mara baada ya kifo, unajumuisha nafsi zao kufanywa kamili katika utakatifu na kupokelewa mbinguni juu kabisa ambako wanamwangalia Mungu uso kwa uso katika nuru na utukufu wakingojea ukombozi kamili wa miili yao ambayo bado inaendelea kuunganishwa na Kristo na kupumzika makaburini mwao kama vitandani mwao, mpaka siku ya mwisho ambayo wataunganishwa na nafsi zao. Kinyume chake, nafsi za waovu, baada ya kufa kwao, hutupwa kuzimu ambako wanabaki katika mateso na giza nene, na miili yao inabaki makaburini mwao kama gerezani mpaka ufufuo na hukumu ya siku kuu.

Waebrania 12:23. 2 Wakorintho 5:1,6,8. Wafilipi 1:23. Matendo 3:21. Waefeso 4:10. 1 Yohana 3:2. 1 Wakorintho 13:12. Warumi 8:23. Zaburi 16:9. 1 Wathesalonike 4:14. Isaya 57:2. Ayubu 19:26,27. Luka 16:23,24. Matendo 1:25. Yuda 1:6,7.

87. Tunaamini nini kuhusu ufufuo?

Tunaamini kwamba siku ya mwisho kutakuwa na ufufuo mkuu wa wafu, wenye haki na wasio haki, na wale watakaopatikana hai watabadilishwa kwa mara moja, na miili yote ya wafu iliyomo makaburini itaunganishwa na nafsi zao milele na itafufuka kwa uweza wa Kristo. Miili ya wenye haki, kwa Roho wa Kristo, na kwa nguvu ya ufufuo wake kama kichwa chao, itafufuka kwa nguvu, ya kiroho, isiyoharibika na kufanywa sawa na mwili wake wenye utukufu. Miili ya waovu itafufuka kwa aibu naye kama hakimu aliyechukizwa.

Matendo 24:15. 1 Wakorintho 15:51-53. 1 Wathesalonike 4:15-17. Yohana 5:28,29. 1 Wakorintho 15:21-23,42-44. Wafilipi 3:21. Yohana 5:27-29. Mathayo 25:33.

88. Ni nini kitafuata mara baada ya ufufuo?

Mara baada ya ufufuo kutafuata hukumu ya ulimwengu wote na ya mwisho ya malaika na wanadamu, siku na saa ambayo hakuna mtu aijuaye, ili wote wawe macho na waombe, na wawe tayari daima kwa ajili ya kuja kwa Bwana.

2 Petro 2:4. Yuda 1:6,7,14,15. Mathayo 25:46. Mathayo 24:36,42,44. Luka 21:35,36.

89. Ni nini kitatendeka kwa waovu siku ya hukumu?

Siku ya hukumu waovu watawekwa upande wa kushoto wa Kristo na kwa ushahidi wazi na kwa usadikisho kamili wa dhamiri zao wenyewe, watapokea hukumu ya kutisha lakini ya haki ya adhabu iliyotamkwa dhidi yao, na kisha watatupwa nje ya uwepo wenye neema wa Mungu, na ushirika wenye utukufu wa Kristo, wa watakatifu wake, na wa malaika wote watakatifu, na waende kuzimu ambapo wataadhibiwa kwa mateso yasiyoelezeka katika mwili na nafsi, pamoja na shetani na malaika wake milele.

Mathayo 25:33. Warumi 2:15,16. Mathayo 25:41-43. Luka 16:26. 2 Wathesalonike 1:8,9.

90. Ni nini kitatendeka kwa wenye haki siku ya hukumu?

Siku ya hukumu, wakiwa wamechukuliwa kwa Kristo katika mawingu, watawekwa upande wake wa kuume na hapo kutambuliwa hadharani na kuachiliwa huru, na wataungana na Kristo kuhukumu malaika na wanadamu waliokataliwa, watapokelewa mbinguni, ambapo watakuwa kabisa milele huru kutoka dhambi na taabu zote, wamejaa furaha zisizoelezeka, wamefanywa watakatifu kabisa na wenye heri katika mwili na nafsi, katika ushirika wa watakatifu wasiohesabika na malaika watakatifu, lakini hasa watafurahia kumwona Mungu Baba, Bwana wetu Yesu Kristo na Roho Mtakatifu uso kwa uso, milele yote. Huu utakuwa ushirika kamili na mkamilifu ambao wanachama wa kanisa lisiloonekana wataufurahia na Kristo katika utukufu siku ya ufufuo na hukumu.

1 Wathesalonike 4:17. Mathayo 10:32. Mathayo 25:33. 1 Wakorintho 6:2,3. Mathayo 25:34,46. Waefeso 5:27. Ufunuo 14:13. Zaburi 16:11. Waebrania 12:22,23. 1 Yohana 3:2. 1 Wakorintho 13:12. 1 Wathesalonike 4:17,18.

91. Ni nini wajibu ambao Mungu anamwekea mwanadamu?

Wajibu ambao Mungu anamwekea mwanadamu ni utii kwa mapenzi yake yaliyofunuliwa.

Warumi 12:1,2. Mika 6:8. 1 Samweli 15:22.

92. Ni kanuni gani ya kwanza ambayo Mungu alimfunulia mwanadamu kama mwongozo wa utii?

Kanuni ya utii iliyofunuliwa kwa Adamu katika hali yake ya kutokuwa na hatia, na kwa wanadamu wote katika Adamu, isipokuwa amri maalum ya kutokula tunda la mti wa ujuzi wa mema na mabaya, ilikuwa sheria ya maadili.

Mwanzo 1:26,27. Mwanzo 2:17. Warumi 2:14,15. Warumi 10:5.

93. Sheria ya maadili ni nini?

Sheria ya maadili ni tamko la mapenzi ya Mungu kwa wanadamu, likiwaongoza na kuwalazimisha kila mmoja kufuata na kutii kwa namna ya kibinafsi, kamili na ya daima, katika mkusanyiko na mpangilio wa mwanadamu mzima, nafsi na mwili, na katika kutimiza majukumu yote ya utakatifu na haki kwa Mungu na kwa mwanadamu; ikiahidi uzima kwa utii wake na kutishia kifo kwa kuvunja kwake.

Kumbukumbu la Torati 5:1-3,31,33. Luka 10:26,27. Wagalatia 3:10. 1 Wathesalonike 5:23. Luka 1:75. Matendo 14:16. Warumi 10:5. Wagalatia 3:10,12.

94. Je! sheria ya maadili ina manufaa yoyote baada ya anguko?

Ingawa hakuna mwanadamu baada ya anguko anayeweza kupata haki na uzima kwa sheria ya maadili, hata hivyo, ina manufaa makubwa, kwa wanadamu wote kwa ujumla, na hasa, kwa waliokombolewa na kwa wasio.

Warumi 8:3. Wagalatia 2:16. 1 Timotheo 1:8.

95. Manufaa ya sheria ya maadili kwa wanadamu wote ni yapi?

Sheria ya maadili ni ya manufaa kwa wanadamu wote kwa kuwafahamisha asili na mapenzi matakatifu ya Mungu, na majukumu yao ya kutembea kwa kufuata sheria, kuwashawishi juu ya kutokuwa na uwezo wao na juu ya ufisadi wa dhambi wa asili yao, moyo na maisha yao, kuwanyenyekesha kwa kuwafanya wahisi dhambi yao na taabu yao, na hivyo kuwasaidia kuwa na wazo wazi la hitaji lao la Kristo na ukamilifu wa utii wake.

Walawi 11:44,45. Walawi 20:7-8. Warumi 7:12. Mika 6:8. Yakobo 2:10,11. Zaburi 19:11,12. Warumi 3:20. Warumi 7:7. Warumi 3:9,23. Wagalatia 3:21,22. Warumi 10:4.

96. Ni nini manufaa hasa ya sheria kwa watu ambao hawajazaliwa upya?

Sheria ya maadili ni ya manufaa kwa watu ambao hawajazaliwa upya kwa kuamsha dhamiri yao ili wakimbie hasira itakayokuja, kuwaelekeza kwa Kristo, au wakiendelea katika hali na njia ya uovu, kuwafanya wasiwe na udhuru, na chini ya laana yake.

1 Timotheo 1:9,10. Wagalatia 3:24. Warumi 1:20. Warumi 2:15. Wagalatia 3:10.

97. Ni nini manufaa hasa ya sheria ya maadili kwa waliokombolewa?

Ingawa wale waliozaliwa upya na waamini katika Kristo wameachiliwa kutoka sheria ya maadili kama agano la matendo, kwa namna ambayo kwa hiyo hawahesabiwi haki wala kuhukumiwa; hata hivyo, zaidi ya manufaa yake ya jumla, kwa wote, ni ya manufaa hasa kwa kuwaonyesha jinsi walivyodaiwa na Kristo kwa utimilizaji wake, kwa kuteswa laana yake mahali pao na kwa manufaa yao, na hivyo kuwachochea kuwa na shukrani zaidi, na kuelezea shukrani yao kwa

uangalifu mkubwa wa kurekebisha maisha yao kwa sheria kama kanuni yao na utii.

Warumi 6:14. Warumi 7:4,6. Wagalatia 4:4,5. Warumi 3:20. Wagalatia 5:23. Warumi 8:1. Warumi 7:24,25. Warumi 8:3-,4. Wagalatia 3:13,14. Luka 1:68,69,74,75. Wakolosai 1:12-14. Warumi 7:22. Warumi 12:2. Tito 2:11-14.

98. Sheria ya maadili imo katika muhtasari wapi?

Sheria ya maadili imo katika muhtasari katika amri kumi, zilizotamkwa kwa sauti ya Mungu juu ya mlima Sinai, na kuandikwa na yeye mwenyewe katika mbao mbili za mawe, na zimewekwa katika sura ya ishirini ya Kutoka. Amri nne za kwanza zina majukumu yetu kwa Mungu, na sita zilizobaki, majukumu yetu kwa wanadamu.

Kumbukumbu la Torati 10:4. Kutoka 34:1-4. Mathayo 22:37,38,40.

99. Je! ni kanuni gani zinazoweza kuzingatiwa kwa ufahamu kamili wa amri kumi?

Kwa ufahamu sahihi wa amri kumi kanuni zifuatazo zinaweza kuzingatiwa: 1. Sheria ni kamili na inamfunga kila mtu kuendelea katika mambo yote kwa kufuata haki yake, na kwa utii kamili milele; hivyo inahitaji utimilizaji sahihi zaidi wa kila wajibu na inakataza hata dhambi ndogo zaidi. 2. Ni ya kiroho na hivyo inafikia mawazo, mapenzi, hisia na nguvu nyingine zote za nafsi, kama vile maneno, matendo na njia. 3. Kitu kile kile kinadaiwa au kukatazwa kwa namna mbalimbali katika amri mbalimbali. 4. Wakati wajibu unaamriwa, dhambi iliyo kinyume inakatazwa, na wakati dhambi inakatazwa, wajibu ulio kinyume unaamriwa. Vivyo hivyo, ahadi inapoambatanishwa, tishio la kinyume linajumuishwa; na tishio linapoambatanishwa, ahadi ya kinyume inajumuishwa. 5. Kile Mungu anakataza, kamwe haipaswi kufanywa, na kile anaamuru, daima ni wajibu kwetu, hata hivyo, si kila wajibu hasa unaopaswa kufanywa nyakati zote. 6. Chini ya dhambi au wajibu mmoja, yote ya aina hiyo yanakatazwa au kuamriwa, pamoja na sababu zote, njia, nafasi na mwonekano wake, uchochezi wake. 7. Katika kile kinachoamriwa au kukatazwa kwetu, tunawajibika, kwa mujibu wa nafasi zetu, kuhakikisha kwamba kinafanywa au kuepukwa na wengine kulingana na majukumu ya nafasi wanayochukua. 8. Katika kile kinachoamriwa kwa wengine, tunawajibika, kwa mujibu wa nafasi zetu na nafasi zetu, kuwasaidia; na kuwa waangalifu kutoshiriki nao katika kile kilichokatazwa kwao.

Zaburi 19:7. Yakobo 2:10. Mathayo 5:21,22. Warumi 7:14. Kumbukumbu la Torati 6:5. Mathayo 5:21,22,27,28,33,34,37-39,43,44. Mathayo 22:37-39. Wakolosai 3:5. Amosi 8:5. Mithali 1:19. 1 Timotheo 6:10. Isaya 58:13. Kumbukumbu la Torati 6:13. Mathayo 4:9,10. Mathayo 15:4-6. Mathayo 5:21-25. Waefeso 4:28. Kutoka 20:12. Mithali 30:17. Yeremia 18:7,8. Kutoka 20:7. Zaburi 15:1,4,5. Zaburi 24:4-5. Ayubu 13:7. Ayubu 36:21. Warumi 3:8. Waebrania 11:25. Kumbukumbu la Torati 4:8,9. Mathayo 12:7. Mathayo 5:21,22,27,28. Mathayo 15:4-6. Waebrania 10:24,25. 1 Wathesalonike

5:22,23. Wagalatia 5:26. Wakolosai 3:21. Kutoka 20:10. Walawi 19:17. Mwanzo 18:19. Yoshua 24:15. Kumbukumbu la Torati 6:6,7. 2 Wakorintho 1:24. 1 Timotheo 5:22.

100. Je! ni mambo gani maalum ambayo tunapaswa kuzingatia katika amri kumi?

Katika amri kumi tunapaswa kuzingatia utangulizi, kiini cha amri zenyewe na sababu mbalimbali zilizoambatishwa kwa baadhi yake kwa nguvu zaidi.

101. Utangulizi wa amri kumi ni upi?

Utangulizi wa amri kumi umo katika maneno haya: Mimi ndimi Bwana, Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, katika nyumba ya utumwa. Katika maneno haya Mungu anaonyesha enzi yake kama Bwana, wa milele, asiyebadilika na mwenye uweza wote, akiwa na uwezo wake ndani yake mwenyewe na kwa ajili yake mwenyewe na kutoa uhai kwa maneno yake yote na kazi zake, kwamba yeye ndiye Mungu wa agano, kama na Israeli zamani, ndivyo na watu wake wote, kwamba kama alivyowaokoa Israeli kutoka utumwa wa Misri, ndivyo atakavyotuokoa kutoka utumwa wetu wa kiroho, na kwa hiyo tunawajibika kumchukua kama Mungu wetu wa pekee na kuzishika amri zake zote.

Kutoka 20:2. Isaya 44:6. Kutoka 3:14. Kutoka 6:3. Matendo 17:24,28 . Mwanzo 17:7. Warumi 3:29. Luka 1:74,75. 1 Petro 1:15-18. Walawi 18:30. Walawi 19:37.

102. Muhtasari wa amri nne zinazozingatia majukumu yetu kwa Mungu ni upi?

Muhtasari wa amri nne zinazozingatia majukumu yetu kwa Mungu ni kumpenda Bwana Mungu wetu kwa moyo wetu wote, kwa nafsi zetu zote, kwa nguvu zetu zote na kwa akili zetu zote.

Luka 10:27.

103. Amri ya kwanza ni ipi?

Amri ya kwanza ni: "Usiwe na miungu mingine mbele yangu."

Kutoka 20:3.

104. Je! ni majukumu gani yanayodaiwa katika amri ya kwanza?

Majukumu yanayodaiwa katika amri ya kwanza ni yale ya kumjua na kumkiri Mungu kuwa ndiye Mungu wa pekee wa kweli, na kwamba ni wetu, na kwamba kwa hiyo tumwabudu na kumtukuza, kumfikiria na kumtafakari, kumkumbuka, kumchukulia kwa heshima ya juu zaidi, kumwabudu, kumteua, na kumpenda, kumtamani, kumcha, kumwamini, kumtumainia, kumtarajia, kumfurahia na kushangilia ndani yake; kuwa na bidii kwa ajili yake, kumwita, kumsifu na kumshukuru, kumtii na kumjitiisha kwa nguvu zetu zote, kuwa waangalifu katika mambo yote yanayompendeza, na kuhuzunika tunapofanya jambo linalomchukiza,

tukitembea kwa unyenyekevu pamoja naye.

1 Mambo ya Nyakati 28:9. Kumbukumbu la Torati 26:17. Isaya 43:10. Yeremia 14:22. Zaburi 29:2. Zaburi 95:6,7. Mathayo 4:10. Malaki 3:16. Zaburi 63:6. Mhubiri 12:1. Zaburi 71:19. Malaki 1:6. Isaya 45:23. Yoshua 24:15,22. Kumbukumbu la Torati 6:5. Zaburi 73:25. Isaya 8:13. Kutoka 14:31. Isaya 26:4. Zaburi 130:7. Zaburi 37:4. Zaburi 32:11. Warumi 12:11. Hesabu 25:11. Wafilipi 4:6. Yeremia 7:28. Yakobo 4:7. 1 Yohana 3:22. Yeremia 31:18. Zaburi 119:136. Mika 6:8.

105. Amri ya kwanza inakataza dhambi zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya kwanza ni kumkana Mungu au kutokuwa na Mungu; ibada ya sanamu, au kuwa na au kuabudu miungu mingi, au mwingine yeyote kama Mungu wa kweli au mahali pake; kutomchukua au kumkiri kama Mungu na kama wetu; kuacha au kuzembea katika jambo lolote alilodaiwa katika amri hii; ujinga, usahaulifu, dhana potofu, maoni yenye makosa, mawazo yasiyostahili na maovu kumhusu; uchunguzi wa udadisi na ujasiri kuhusu siri zake; uovu wote, chuki kwa Mungu, upendo wa nafsi, ubinafsi, na hali nyingine zote zisizo za utaratibu na zisizo na kiasi za akili zetu, mapenzi au hisia juu ya mambo mengine yanayotutenga naye kwa kiasi au kabisa; ushirikina, kutokuamini, uzushi, makosa, kutotumainia, kukata tamaa, kutokubali kurekebishwa, na kutohisi chini ya hukumu zake, ugumu wa moyo, kiburi, kiburi cha dhati, usalama wa mwili, kumjaribu Mungu, kutumia njia haramu, na kutegemea njia halali; starehe na raha za mwili, bidii iliyoharibika, kipofu na isiyo na busara, upole na baridi katika mambo ya Mungu, kuachana na kuasi Mungu, kuomba au kutoa ibada yoyote ya kidini kwa watakatifu, malaika, au kiumbe mwingine yeyote, agano lolote au ushauri na shetani na kufuata mapendekezo yake, kuwafanya wanadamu mabwana wa imani yetu na dhamiri yetu, dharau na kudharau Mungu na amri zake, kupinga au kumhuzunisha Roho wake, kutoridhika au kutokuwa na subira kwa maagizo yake, kumtuhumu kwa uovu kwa mabaya anayotuma, kuhusisha sifa ya kitu chochote kizuri tulicho nacho, tunacho au tunachofanya, kwa bahati, kwa sanamu, kwetu sisi wenyewe au kiumbe mwingine yeyote.

Zaburi 14:1; Waefeso 2:12. Yeremia 2:27-28; 1 Wathesalonike 1:9. Zaburi 81:11. Isaya 43:22-24. Yeremia 4:22; Hosea 4:1, 6. Yeremia 2:32. Matendo 17:23, 29. Isaya 40:18. Zaburi 50:21. Kumbukumbu la Torati 29:29. Tito 1:16. Waebrania 12:16. Warumi 1:30. 2 Timotheo 3:2. Wafilipi 2:21. 1 Yohana 2:15,16. 1 Samweli 2:29. Wakolosai 3:2,5. 1 Yohana 4:1. Waebrania 3:12. Wagalatia 5:20. Tito 3:10. Matendo 26:9. Zaburi 78:22. Mwanzo 4:13. Yeremia 5:3. Isaya 42:25 . Warumi 2:5. Yeremia 13:15. Zaburi 19:13. Sefania 1:12. Mathayo 4:7. Warumi 3:8. Yeremia 17:5. 2 Timotheo 3:4. Wagalatia 4:17. Yohana 16:2. Warumi 10:2. Luka 9:54,55. Ufunuo 3:16. Ufunuo 3:1. Ezekieli 14:5. Isaya 1:4,5. Warumi 1:25. Warumi 10:13,14. Hosea 4:12. Matendo 10:25,26. Ufunuo 19:10. Mathayo 4:10. Wakolosai 2:18. Walawi 20:6. 1 Samweli 28:7,11. 1 Mambo ya Nyakati 10:13,14.

Matendo 5:3. 2 Wakorintho 1:24. Mathayo 23:9. Kumbukumbu la Torati 32:15. 2 Samweli 12:9. Mithali 13:13. Matendo 7:51. Waefeso 4:30. Zaburi 73:2-3,13-15,22. Ayubu 1:22. 1 Samweli 6:7-9. Danieli 5:23. Kumbukumbu la Torati 8:17. Danieli 4:30. Habakuki 1:16.

106. Neno "mbele yangu" katika amri ya kwanza linatufundisha nini hasa?

Katika maneno haya, "mbele yangu" au "mbele ya uso wangu" yaliomo katika amri ya kwanza, yanafundishwa kwamba Mungu anayeona vitu vyote, anajua hasa dhambi ya kuwa na mungu mwingine na anachukizwa nayo sana; hivyo sababu hii inaweza kuwa hoja ya kumzuia mtu kuitenda, na pia kuzidisha kama moja ya uchochezi usio na haya zaidi; na wakati huo huo kutushawishi kutenda yote tunayofanya katika huduma yake kama mbele ya macho yake.

Ezekieli 8:5-18. Zaburi 44:20,21. 1 Mambo ya Nyakati 28:9.

107. Amri ya pili ni ipi?

Amri ya pili ni: "Usijifanyie sanamu, wala mfano wa kitu chochote kilicho juu mbinguni, wala kilicho chini duniani, wala kilichomo majini chini ya nchi; usiweke magoti mbele yake, wala kuiabudu; kwa maana mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu, ninauadhibu uovu wa baba kwa watoto, hata kizazi cha tatu na cha nne, kwa wale wanaonichukia; na ninawarudishia rehema elfu kwa wale wananipenda na kuzishika amri zangu."

Kutoka 20:4-6.

108. Je! ni majukumu gani yanayohitajika katika amri ya pili?

Majukumu yanayohitajika katika amri ya pili ni kupokea, kuzingatia na kuzishika safi na kamili ibada yote ya dini na maagizo, kama Mungu alivyoamuru katika neno lake; na hasa sala na shukrani kwa jina la Kristo, kusikia, kusoma na kuhubiri neno, kusimamia na kupokea sakramenti, utawala na nidhamu ya kanisa, huduma na utunzaji wake, kufunga kwa dini; kuapa kwa jina la Mungu; na kufanya nadhiri kwake, pamoja na kukataa, kuchukia na kupinga ibada yote ya uongo, na kwa mujibu wa hali na wito wa kila mmoja, kuiharibu pamoja na vitu vyote vya ibada ya sanamu.

Kumbukumbu la Torati 32:46,47. Mathayo 28:20. Matendo 2:42. 1 Timotheo 6:13,14. Wafilipi 4:6. Waefeso 5:20. Kumbukumbu la Torati 17:18,19. Matendo 15:21. 2 Timotheo 4:2. Yakobo 1:21,22. Mathayo 28:19. 1 Wakorintho 11:23-30. Mathayo 16:19. Mathayo 18:15-17. 1 Wakorintho 5. 1 Wakorintho 12:28. Waefeso 4:11,12. 1 Timotheo 5:17,18. 1 Wakorintho 9:1-15. Yoeli 2:12,13. 1 Wakorintho 7:5. Kumbukumbu la Torati 6:13. Isaya 19:21. Zaburi 76:11. Matendo 17:16,17. Zaburi 16:4. Kumbukumbu la Torati 7:5. Isaya 30:22.

109. Je! ni dhambi zipi zilizokatazwa katika amri ya pili?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya pili ni, yote ambayo ni kuvumbua, kushauri, kuamuru, kutumia na kukubali ibada yoyote ya kidini ingawa yenye hekima, lakini ambayo haijaamriwa na Mungu, kuvumilia dini ya uongo, kufanya uwakilishi wowote wa Mungu, iwe wa yote au wa Nafsi yoyote kati ya Tatu, iwe ndani ya akili zetu, au nje kwa aina yoyote ya sanamu au mfano wa kiumbe chochote, ibada yoyote yake, ya Mungu ndani yake au kwa hiyo, kufanya uwakilishi wa miungu ya uongo, na ibada yoyote yake au kufanya huduma yoyote inayohusiana nayo. Ushirikina wote wa udanganyifu, kuharibu ibada ya Mungu, iwe kwa kuongeza au kuondoa, zilizovumbuliwa na kuchukuliwa na sisi wenyewe, au kupokelewa kwa mapokeo ya wengine, hata kama zinakuja kwa jina la zamani, desturi, ibada, nia njema au kisingizio kingine chochote; kuuza na kununua mambo matakatifu, unajisi wa vitu vitakatifu; uzembe wote, dharau, kuzuia, na upinzani kwa ibada na maagizo ambayo Mungu ameagiza.

Hesabu 15:39. Kumbukumbu la Torati 13:6-8. Hosea 5:11. Mika 6:16. 1 Wafalme 11:33. 1 Wafalme 12:33. Kumbukumbu la Torati 12:30-32. Kumbukumbu la Torati 13:6-12. Zekaria 13:2,3. Ufunuo 2:2,14,15,20. Ufunuo 17:12,16,17. Kumbukumbu la Torati 4:15-19. Matendo 17:29. Warumi 1:21-23,25. Danieli 3:18. Wagalatia 4:8. Kutoka 32:5. Kutoka 32:8. 1 Wafalme 18:26,28. Isaya 65:11. Matendo 17:22. Wakolosai 2:21-23. Malaki 1:7,8,14. Kumbukumbu la Torati 4:2. Zaburi 106:39. Mathayo 15:9. 1 Petro 1:18. Yeremia 44:17. Isaya 65:3-5. Wagalatia 1:13,14. 1 Samweli 13:11,12. 1 Samweli 15:21. Matendo 8:18. Warumi 2:22. Malaki 3:8. Kutoka 4:24-26. Mathayo 22:5. Malaki 1:7,13. Mathayo 23:13. Matendo 13:44,45. 1 Wathesalonike 2:15,16.

110. Je! ni sababu gani zilizoambatishwa kwa amri ya pili?

Sababu zilizoambatishwa kwa amri ya pili na kuzipa nguvu zaidi, zimo katika maneno haya: "Kwa maana mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu, ninauadhibu uovu wa baba kwa watoto, hata kizazi cha tatu na cha nne, kwa wale wanaonichukia; na ninawarudishia rehema elfu kwa wale wananipenda na kuzishika amri zangu," na ni, zaidi ya enzi kuu na umiliki ambao Mungu anao juu yetu, wivu wake mkali kwa ajili ya ibada yake mwenyewe, hasira yake ya kulipiza kisasi dhidi ya ibada yote ya uongo, kwa kuwa huu ni uasherati wa kiroho, anawachukulia wavunja amri hii kama watu wanaomchukia na kuwatishia kuwaadhibu wao na vizazi vyao; na kuwachukulia wanaoishika kwa uaminifu kama watu wanaompenda na kutimiza amri zake, ambao anawaahidi rehema kwao na kwa vizazi vyao.

Kutoka 20:5,6. Zaburi 45:11. Ufunuo 20:3,4. Kutoka 34:13,14. 1 Wakorintho 10:20-22. Yeremia 7:18-20. Ezekieli 16:26,27. Kumbukumbu la Torati 32:16-20. Hosea 2:2-4. Kumbukumbu la Torati 5:29.

111. Amri ya tatu ni ipi?

Amri ya tatu ni: "Usilitaje jina la Bwana, Mungu wako, bure; kwa maana Bwana hatamwona yeye asiye na hatia atakayelitaja bure jina lake."

Kutoka 20:7.

112. Amri ya tatu inadai nini?

Amri ya tatu inadai kwamba jina la Mungu, vyeo vyake, sifa zake, maagizo yake, neno lake, sakramenti, sala, viapo, nadhiri, kura, kazi zake, na jambo lingine lolote ambalo kwa hilo anajifunua, litumike kwa utakatifu na kwa staha katika mawazo, kutafakari, katika neno na kwa maandishi; kwa kukiri takatifu, mazungumzo yasiyo na lawama, kwa utukufu wa Mungu, na kwa manufaa yetu na ya wengine.

Mathayo 6:9. Kumbukumbu la Torati 28:58. Zaburi 29:2. Zaburi 68:4. Ufunuo 15:3,4. Malaki 1:14. Mhubiri 5:1. Zaburi 138:2. 1 Wakorintho 11:24,25,28,29. 1 Timotheo 2:8. Yeremia 4:2. Mhubiri 5:2,4-6. Matendo 1:24,26. Ayubu 36:24. Malaki 3:16. Zaburi 8:1,3,4,9. Wakolosai 3:17. Zaburi 105:2,5. Zaburi 102:18. 1 Petro 3:15. Mika 4:5. Wafilipi 1:27. 1 Wakorintho 10:31. Yeremia 32:39. 1 Petro 2:12.

113. Amri ya tatu inakataza dhambi zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya tatu ni, kutotumia jina la Mungu kwa namna inavyohitajika, na kutumia vibaya kwa ujinga, bure, bila staha, kwa mwiko, kwa ushirikina, au kwa desturi mbaya, kutaja au kutumia kwa namna nyingine yoyote vyeo vyake, sifa zake, maagizo yake au kazi zake; kwa kufuru, kwa uongo, laana yoyote ya dhambi, viapo, nadhiri, kura; kuvunja viapo vyetu na nadhiri zetu, ikiwa ni halali, au kuzitimiza ikiwa yanahusu mambo haramu, manung'uniko au malalamiko dhidi ya amri za Mungu, uchunguzi wa udadisi juu yake, au matumizi yake ya uongo, pamoja na matendo ya majaliwa ya Mungu; tafsiri mbaya, matumizi, au namna nyingine yoyote ya kupotosha neno au sehemu yoyote yake, kwa mizaha ya mwiko, maswali ya udadisi au yasiyo na faida, mazungumzo ya bure, au kushikilia mafundisho ya uongo, katika kutumia vibaya jina la Mungu, la viumbe au la kitu chochote kilicho chini yake; uchawi, mazoea na tamaa za dhambi; kukashifu, dharau, kuumiza, au upinzani mkubwa kwa ukweli, neema na njia za Mungu; kukiri dini kwa unafiki au kwa madhumuni ya dhambi; kuona aibu kwake, au kuwa aibu kwake, kwa mwenendo usio sawa, usio na hekima, usio na matunda na wenye kuudhi, au kwa kuiacha.

Malaki 2:2. Matendo 17:23. Mithali 30:9. Malaki 1:6,7,12. Malaki 3:14. 1 Samweli 4:3-5. Yeremia 7:4,9,10,14,31. Wakolosai 2:20-22. 2 Wafalme 18:30,35. Kutoka 5:2. Zaburi 139:20. Zaburi 50:16,17. Zaburi 50:16,17. Isaya 5:12. 2 Wafalme 19:22. Walawi 24:11. Zekaria 5:4. Zekaria 8:17. 1 Samweli 17:43. 2 Samweli 16:5. Yeremia 5:7. Yeremia 23:10. Kumbukumbu la Torati 23:18. Matendo 23:12,14. Esta 3:7. Esta 9:24. Zaburi 22:18. Zaburi 24:4. Ezekieli 17:16,18,19. Marko 6:26. 1 Samweli 25:22,32-34. Warumi 9:14,19,20. Kumbukumbu la Torati 29:29. Warumi 3:5,7. Warumi 6:1-2. Mhubiri 8:11. Mhubiri 9:3. Zaburi 39. Mathayo 5:21-48. Ezekieli 13:22. 2 Petro 3:16.

Mathayo 22:24-31. Isaya 22:18. Yeremia 23:34,36,38. 1 Timotheo 1:4,6,7. 1 Timotheo 6:4,5,20. 2 Timotheo 2:14. Tito 3:9. Kumbukumbu la Torati 18:10-14. Matendo 19:13. 2 Timotheo 4:3,4. Warumi 13:13,14 . 1 Wafalme 21:9,10. Yuda 1:4. Matendo 13:45. 1 Yohana 3:12. Zaburi 1:1. 2 Petro 3:3. 1 Petro 4:4. Matendo 4:18. Matendo 13:45,46,50. Matendo 19:9. 1 Wathesalonike 2:16. Waebrania 10:29. 2 Timotheo 3:5. Mathayo 6:1,2,5,16. Mathayo 23:14. Marko 8:38. Zaburi 73:14,15. 1 Wakorintho 6:5,6. Waefeso 5:15-17. Isaya 5:4. 2 Petro 1:8,9. Warumi 2:23,24. Wagalatia 3:1,3. Waebrania 6:6.

114. Je! ni sababu gani zilizoambatishwa kwa amri ya tatu?

Sababu zilizoambatishwa kwa amri ya tatu zimo katika maneno haya: "Bwana Mungu wako" na "kwa maana Bwana hatamwona yeye asiye na hatia atakayelitaja bure jina lake," na ni zifuatazo: kwa sababu yeye ndiye Bwana na Mungu wetu, na hivyo jina lake halipaswi kunajisiwa wala tusitumie vibaya kwa namna yoyote, na hasa kwa sababu hatawaachilia wala kusamehe wavunja amri hii, na hatawaruhusu watoroke hukumu yake ya haki, ingawa wengi wao wanaepuka makemewa na adhabu za wanadamu.

Kutoka 20:7. Walawi 19:12. Ezekieli 36:21-23. Kumbukumbu la Torati 28:58,59. Zekaria 5:2-4. 1 Samweli 2:12,17,22,24. 1 Samweli 3:18.

115. Amri ya nne ni ipi?

Amri ya nne ni: "Ikumbuke siku ya Sabato kuitakasa. Siku sita utafanya kazi na kazi zako zote; lakini siku ya saba ni Sabato kwa Bwana, Mungu wako; usifanye kazi yoyote ndani yake; wewe, wala mwanao, wala binti yako, wala mtumishi wako, wala mtumishi wako wa kike, wala mnyama wako, wala mgeni aliye ndani ya malango yako; kwa maana kwa siku sita Bwana aliumba mbingu na dunia, bahari na vyote vilivyomo, na akapumzika siku ya saba; kwa hiyo Bwana akaibariki siku ya Sabato na kuitakasa."

Kutoka 20:8-11.

116. Amri ya nne inaamuru nini?

Amri ya nne inaamuru watu wote waitakase au waiweke wakfu kwa Mungu wakati wote ambao Mungu ameagiza katika Neno lake, na hasa siku nzima katika kila siku saba; ambayo ilikuwa siku ya saba tangu mwanzo wa ulimwengu mpaka ufufuo wa Kristo, na tangu wakati huo, siku ya kwanza ya juma, na hivyo itaendelea mpaka mwisho wa ulimwengu. Hii ndiyo Pumziko la Kikristo, linaloitwa katika Agano Jipya Siku ya Bwana.

Kumbukumbu la Torati 5:12,14,18. Mwanzo 2:2,3. 1 Wakorintho 16:1,2. Matendo 20:7. Mathayo 5:17,18. Isaya 56:2,4,6,7. Ufunuo 1:10.

117. Siku ya kupumzika au Siku ya Bwana inapaswa kutakaswaje?

Siku ya kupumzika au Siku ya Bwana inapaswa kutakaswa kwa pumziko takatifu siku nzima, si tu kutoka kwa kazi ambazo nyakati zote ni dhambi, bali hata kutoka kwa ajira hizo na pumbao za kidunia ambazo ni halali siku nyingine; na inapaswa kuwa raha yetu kutumia wakati wote (isipokuwa ule unaotumika kwa kazi za lazima na rehema) katika mazoezi ya umma na binafsi ya ibada ya Mungu. Kwa hili tunapaswa kutayarisha nyoyo zetu na kumaliza shughuli zetu za kidunia kwa utazamaji, bidii, kiasi na mpango wa wakati unaofaa, ili tuweze kuwa huru na tayari kutimiza majukumu ya siku hiyo.

Kutoka 20:8,10. Kutoka 16:25-28. Nehemia 13:15-22. Yeremia 17:21,22 . Mathayo 12:1-13. Isaya 58:13,14. Isaya 66:23. Luka 4:16. Matendo 20:7. 1 Wakorintho 16:1,2. Zaburi 92. Walawi 23:3. Kutoka 16:22,25,26,29. Kutoka 20:8. Luka 23:54,56. Nehemia 13:19.

118. Kwa nini amri ya kushika Siku ya Kupumzika inaelekezwa hasa kwa wakuu wa familia na wakuu wengine?

Amri ya kushika Siku ya Kupumzika inaelekezwa hasa kwa wakuu wa familia na wakuu wengine, kwa sababu wao wanawajibika kushika si tu wenyewe, bali pia kuangalia kwamba inazingatiwa na wale walio chini ya uangalizi wao, na kwa sababu wao wako tayari kujiingiza mara nyingi katika ajira za maslahi yao wenyewe.

Kutoka 20:10. Kutoka 23:12. Yoshua 24:15. Nehemia 13:15,17. Yeremia 17:20-22.

119. Amri ya nne inakataza dhambi zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya nne ni, kuacha yote ya majukumu yanayodaiwa, utimilizaji wa uzembe, usiojali na usiozaa wa hayo, pamoja na kuchoka kwayo, unajisi wote wa siku kwa uvivu na kwa kufanya yaliyo dhambi yenyewe, na kwa mawazo, maneno na matendo yasiyo ya lazima kuhusu ajira zetu na pumbao za kidunia.

Ezekieli 22:26. Matendo 15:7,9. Ezekieli 33:30-32. Amosi 8:5. Malaki 1:13. Ezekieli 23:38. Yeremia 17:24,27. Isaya 58:13.

120. Je! ni sababu gani zilizoambatishwa kwa amri ya nne?

Sababu zilizoambatishwa kwa amri ya nne, zinachukuliwa kutoka kwa usawa wake na kutoka kwa kutupa Mungu siku sita kati ya saba kwa ajili ya shughuli zetu wenyewe, akijihifadhia mwenyewe siku moja tu katika maneno haya: siku sita utafanya kazi na kazi zako zote; kwamba Mungu anadai umiliki maalum juu ya siku hii, anaposema: lakini siku ya saba ni Sabato kwa Bwana, Mungu wako; mfano wa Mungu mwenyewe: kwa maana kwa siku sita Bwana aliumba mbingu na dunia, bahari na vyote vilivyomo, na akapumzika siku ya saba; baraka ambazo Mungu ameweka juu ya siku hii, si tu kwa kuitakasa iwe siku ya huduma yake, bali kwa kuweka kwamba iwe moja ya njia za kuturehemu tunapoikuza, kwa hiyo Bwana akaibariki siku ya Sabato na kuitakasa.

Kutoka 20:9. Kutoka 20:10. Kutoka 20:11.

121. Kwa nini neno "kumbuka" limewekwa mwanzoni mwa amri ya nne?

Neno "kumbuka" limewekwa mwanzoni mwa amri ya nne, kwa sehemu kwa sababu ya faida kubwa ya kukumbuka, tutachochewa katika maandalizi yetu ya kuishika, na kwa kuishika, tutatimiza vyema amri nyingine, na hivyo itaendelea kuwa kumbukumbu yenye shukrani kwa faida kuu mbili za uumbaji na ukombozi, ambazo zina muhtasari mfupi wa dini; pia iliwekwa kwa sababu sisi tunaelekea kuisahau, kwa sababu asili inatupa nuru kidogo juu yake, na kwa sababu inazuia uhuru wetu wa asili juu ya mambo ambayo ni halali wakati mwingine; kwa sababu haiji zaidi ya mara moja kila siku saba, ikija kabla ya shughuli zetu za kidunia, ambazo mara nyingi huondoa akili zetu kutoka kukifikiria na kujiandaa kuitakasa, na kwa sababu Shetani kwa vyombo vyake hufanya kazi sana kututwaa utukufu, na hata kumbukumbu ya siku hii, na kutuletea kutokuwa na dini na uovu wote.

Kutoka 20:8. Kutoka 16:23. Luka 23:54,56. Marko 15:42. Nehemia 13:19. Zaburi 92:13,14. Ezekieli 20:12,19,20. Mwanzo 2:2,3. Zaburi 118:22,24. Matendo 4:10,11. Ufunuo 1:10. Ezekieli 22:26. Nehemia 9:14. Kutoka 34:21. Kumbukumbu la Torati 5:14-15. Amosi 8:5. Maombolezo 1:7. Yeremia 17:21-23. Nehemia 13:15-23.

122. Muhtasari wa amri sita zinazozingatia majukumu yetu kwa wanadamu ni upi?

Muhtasari wa amri sita zinazozingatia majukumu yetu kwa wanadamu, ni kumpenda jirani yetu kama sisi wenyewe, na kuwatendea wengine kama tunavyotaka wao watutendee.

Mathayo 22:39. Mathayo 7:12.

123. Amri ya tano ni ipi?

Amri ya tano ni: "Waheshimu baba yako na mama yako, ili siku zako ziwe nyingi katika nchi ambayo Bwana, Mungu wako, anakupa."

Kutoka 20:12.

124. Neno "baba" na "mama" linamaanisha nini katika amri ya tano?

Kwa "baba" na "mama" katika amri ya tano, inamaanisha si tu wazazi wa asili, bali wakuu wote, kwa umri na kwa uwezo; na hasa wale ambao kwa maagizo ya Mungu wako juu yetu katika nafasi ya mamlaka, iwe katika familia, kanisa au jamii.

Mithali 23:22-25. Waefeso 6:1,2. 1 Timotheo 5:1,2. Mwanzo 4:20-22. Mwanzo 45:8. 2 Wafalme 5:13. 2 Wafalme 2:12. 2 Wafalme 13:14. Wagalatia 4:19. Isaya 49:23.

125. Kwa nini wakuu wanaitwa baba na mama?

Wakuu wanaitwa baba na mama, kwa sababu wao wanafundishwa majukumu yao kwa walio chini yao, kama wazazi wa asili; waeleze upendo na huruma kwao, kwa mujibu wa uhusiano wao mbalimbali; na kwa walio chini yao wanafundishwa kutenda kwa mapenzi mema na furaha katika kutimiza majukumu yao kwa wakuu wao, kama wangewafanyia wazazi wao.

Waefeso 6:4. 2 Wakorintho 12:14. 1 Wathesalonike 2:7,8,11. Hesabu 11:11,12. 1 Wakorintho 4:14-16. 2 Wafalme 5:13.

126. Upeo wa jumla wa amri ya tano unafikia wapi?

Upeo wa jumla wa amri ya tano unafikia utimilizaji wa majukumu yote tunayodaiwa wao kwa wao katika mahusiano yetu mbalimbali, kama wakuu, walio chini au walio sawa.

Waefeso 5:21. 1 Petro 2:17. Warumi 12:10.

127. Je! ni heshima gani ambayo walio chini wanapaswa kuwapa wakuu?

Heshima ambayo walio chini wanapaswa kuwapa wakuu ni, staha yote inayostahili moyoni, kwa neno, mwenendo, sala na shukrani kwao; kuiga wema wao na neema zao; utii wa hiari kwa amri zao na ushauri wao halali; kujitiisha kwa usahihi kwa makemee yao; uaminifu kwao, ulinzi na msaada wa nafsi zao na mamlaka yao, kwa mujibu wa vyeo vyao mbalimbali na asili ya nafasi zao; kuvumilia udhaifu wao na kuwaficha kwa upendo, ili hivyo wawe heshima kwao na kwa utawala wao.

Malaki 1:6. Walawi 19:3. Mithali 31:28. 1 Petro 3:6. Walawi 19:32. 1 Wafalme 2:19. 1 Timotheo 2:1,2. Waebrania 13:7. Wafilipi 3:17. Waefeso 6:1,2,5-7. 1 Petro 2:13,14. Warumi 13:1-5. Waebrania 13:17. Mithali 4:3,4. Mithali 23:22. Kutoka 18:19,24. Waebrania 12:9. 1 Petro 2:18-20. Tito 2:9,10. 1 Samweli 26:15,16. 2 Samweli 18:3. Esta 6:2. Mathayo 22:21. Warumi 13:6,7. 1 Timotheo 5:17,18. Wagalatia 6:6. Mwanzo 45:11. Mwanzo 47:12. Zaburi 127:3-5. Mithali 31:23.

128. Je! ni dhambi zipi ambazo walio chini hufanya dhidi ya wakuu?

Dhambi za walio chini dhidi ya wakuu ni, uzembe wote katika majukumu yanayodaiwa kwao, kuwaonea wivu, kuwadharau, uasi dhidi ya nafsi zao na nafasi zao, ushauri wao mzuri, amri zao na makemee yao; kuwaapiza, kuwakejeli, pamoja na mwenendo wote wa uasi na wa kashfa, unaoleta aibu na fedheha kwa wakuu na utawala wao.

Mathayo 15:4-6. Hesabu 11:28,29. 1 Samweli 8:7. Isaya 3:5. 2 Samweli 15:1-12. Kutoka 21:15. 1 Samweli 10:27. 1 Samweli 2:25. Kumbukumbu la Torati 21:18-21. Mithali 30:11,17. Mithali 19:26.

129. Ni nini kinachodaiwa kwa wakuu kwa walio chini yao?

Inahitajika kwa wakuu kwamba kwa mujibu wa nguvu walizopewa na Mungu na mahusiano hayo ambayo wamo, wawapende walio chini yao, waombe kwa ajili

yao, na wawabariki; wawafundishe, wawashauri, na kuwaonya; wawalinde, wawatetee, wawapendekee na kuwatuza wale wanaotenda mema; wasiwasaidie, wawakemee na kuwaadhibu wale wanaotenda mabaya; wawalinde, na kuwapa vitu vyote muhimu kwa ajili ya nafsi na mwili; na kwa mwenendo mzito, wenye hekima, mtakatifu na mfano, watafute kumtukuza Mungu, kujiheshimu wenyewe, na hivyo kuhifadhi mamlaka ile ambayo Mungu amewakabidhi.

Wakolosai 3:19. Tito 2:4. 1 Samweli 12:23. Ayubu 1:5. 1 Wafalme 8:55,56. Waebrania 7:7. Mwanzo 49:28. Kumbukumbu la Torati 6:6,7. Waefeso 6:4. 1 Petro 3:7. 1 Petro 2:14. Warumi 13:3. Esta 6:3. Warumi 13:3,4. Mithali 29:15. 1 Petro 2:14. Ayubu 29:12-17. Isaya 1:10,17. Waefeso 6:4. 1 Timotheo 5:8. 1 Timotheo 4:12. Tito 2:3-5. 1 Wafalme 3:28. Tito 2:15.

130. Je! ni dhambi zipi za wakuu?

Dhambi za wakuu ni, zaidi ya uzembe katika majukumu yanayodaiwa kwao, kujali kupita kiasi wenyewe, kwa utukufu wao wenyewe, faraja, manufaa na raha, kuamuru mambo haramu au yale ambayo walio chini hawana uwezo wa kutimiza, kushauri, kulazimisha au kuwapendelea wale walio chini katika mabaya; kuwashawishi, kuwakatisha tamaa au kuwasaidia katika mazuri; kuwakemea isivyofaa, kuwadhihirisha bila kujali, au kuwaongoza kwa mabaya, kwa majaribu na hatari; kuwachochea hasira, au kwa namna fulani kujitia aibu wenyewe au kudhoofisha mamlaka yao kwa mwenendo usiojali, usio wa haki, usio na busara au mkali.

Ezekieli 34:2-4. Wafilipi 2:21. Yohana 5:44. Yohana 7:18. Isaya 56:10,11. Kumbukumbu la Torati 17:17. Danieli 3:4-6. Matendo 4:17,18. Kutoka 5:10-18. Mathayo 23:2,4. Mathayo 14:8. Marko 6:24 . 2 Samweli 13:28. 1 Samweli 3:13. Yohana 7:46-49. Wakolosai 3:21. Kutoka 5:17. 1 Petro 2:18-20. Waebrania 12:10. Kumbukumbu la Torati 25:3. Mwanzo 38:11,26. Matendo 18:17. Waefeso 6:4. Mwanzo 9:21. 1 Wafalme 1:6. 1 Wafalme 12:13-16. 1 Samweli 2:29-31.

131. Majukumu ya walio sawa ni yapi?

Majukumu ya walio sawa ni kuzingatia hadhi na ustahili wa kila mmoja, kutoa heshima inayostahili kwa mmoja mbele ya mwingine, na kufurahia kwa sifa na maendeleo ya wengine kana kwamba ni yao wenyewe.

1 Petro 2:17. Warumi 12:10. Warumi 12:15,16. Wafilipi 2:3,4.

132. Dhambi za walio sawa ni zipi?

Dhambi za walio sawa ni, zaidi ya uzembe katika majukumu yanayodaiwa kwao, kutothamini ipasavyo hadhi; kuwaonea wivu vipaji, au huzuni kwa maendeleo au ustawi wa wengine, pamoja na kujitwalia ukuu juu ya wengine.

Warumi 13:8. 2 Timotheo 3:3. Matendo 7:9. Wagalatia 5:26. Hesabu 12:2. Esta 6:12,13. 3 Yohana 1:9. Luka 22:24.

133. Sababu iliyoambatishwa kwa amri ya tano ni ipi?

Sababu iliyoambatishwa kwa amri ya tano na iliyomo katika maneno haya, "ili siku zako ziwe nyingi katika nchi ambayo Bwana, Mungu wako, anakupa," ni ahadi ya wazi ya maisha marefu na ustawi, kwa kadiri inavyofaa utukufu wa Mungu na ustawi wetu wenyewe, iliyotolewa kwa wote washikao amri hii.

Kutoka 20:12. Kumbukumbu la Torati 5:16. 1 Wafalme 8:25. Waefeso 6:2,3.

134. Amri ya sita ni ipi?

Amri ya sita ni: "Usiue."

Kutoka 20:13.

135. Majukumu yanayodaiwa katika amri ya sita ni yapi?

Majukumu yanayodaiwa katika amri ya sita ni juhudi zote za makini na za halali za kuhifadhi maisha yetu na ya wengine kwa kupinga mawazo yote na makusudi, kutiisha tamaa, na kuepuka nafasi zote, majaribu na mazoea yanayoelekea kuondoa maisha ya mtu isivyo haki; kwa kujitetea kwa haki dhidi ya jeuri, kwa kutegemea kwa subira mkono wa Mungu, utulivu wa moyo, furaha ya roho, kiasi katika chakula, kinywaji, dawa, usingizi, kazi na pumbao; kwa mawazo ya hisani, ya upendo, huruma, upole, utamu na wema, utulivu, uvumilivu na kwa maneno na njia za adabu; subira na utayari wa kupatanisha, kuvumilia na kusamehe madhara na kurudisha wema kwa uovu; kufariji na kusaidia wagonjwa na kulinda na kutetea wasio na hatia.

Waefeso 5:28,29. 1 Wafalme 18:4. Yeremia 26:15,16. Matendo 23:12,16,17,21,27. Waefeso 4:26,27. 2 Samweli 2:22. Kumbukumbu la Torati 22:8. Mathayo 4:6,7. Mithali 1:10,11,15,16. 1 Samweli 24:2. 1 Samweli 26:9-11. Mwanzo 37:21,22. Zaburi 82:4. Mithali 24:11,12. 1 Samweli 14:45. Yakobo 5:7-11. Waebrania 12:9. 1 Wathesalonike 4:11. 1 Petro 3:3,4. Zaburi 37:8-11. Mithali 17:22. Mithali 25:16,27. 1 Timotheo 5:23. Isaya 38:21. Zaburi 127:2. Mhubiri 5:12. 2 Wathesalonike 3:10,12. Mithali 16:26. Mhubiri 3:4,11. 1 Samweli 19:4,5. 1 Samweli 22:13,14. Warumi 13:10. Luka 10:33,34. Wakolosai 3:12,13. Yakobo 3:17. 1 Petro 3:8-11. Mithali 15:1. Waamuzi 8:1-3. Mathayo 5:24. Waefeso 4:2,32. Warumi 12:17,20,21. 1 Wathesalonike 5:14. Ayubu 31:19,20. Mathayo 25:35,36. Mithali 31:8,9.

136. Dhambi zilizokatazwa katika amri ya sita ni zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya sita ni: kujitwaa maisha yetu, au kumwondolea mwingine, isipokuwa katika kesi ya haki ya umma, vita halali au ulinzi wa lazima, uzembe katika matumizi ya njia muhimu za kuhifadhi maisha au kuziondoa; hasira ya dhambi, chuki na wivu, tamaa ya kulipiza kisasi; hasira yote ya kupita kiasi, shughuli zinazotesa, matumizi yasiyo ya kiasi ya chakula au kinywaji, kazi na pumbao; maneno ya kuchochea, kukandamiza, kubishana, kupiga,

kuumiza na yote yanayoelekea kuharibu maisha ya mtu.

Matendo 16:28. Mwanzo 9:6. Hesabu 35:31,33. Yeremia 48:10. Kumbukumbu la Torati 20. Kutoka 22:2,3. Mathayo 25:42,43. Yakobo 2:15,16. Mhubiri 6:1,2. Mathayo 5:22. 1 Yohana 3:15. Walawi 19:17. Mithali 14:30. Warumi 12:19. Waefeso 4:31. Mathayo 6:31,34. Luka 21:34. Warumi 13:13. Mhubiri 2:22,23. Mhubiri 12:12. Isaya 5:12. Mithali 12:18. Mithali 15:1. Ezekieli 18:18. Kutoka 1:14. Wagalatia 5:15. Mithali 23:29. Hesabu 35:16-18,21. Kutoka 21:18-36.

137. Amri ya saba ni ipi?

Amri ya saba ni: "Usizini."

Kutoka 20:14.

138. Majukumu yanayodaiwa katika amri ya saba ni yapi?

Majukumu yanayodaiwa katika amri ya saba ni, usafi katika mwili, akili na hisia, katika maneno na mwenendo; kuhifadhi usafi wetu na wa wengine; kuangalia macho na hisia nyingine; kiasi, ushirika safi, namna ya staha ya kuvaa; ndoa kwa wale wasio na kipaji cha kujizuia, upendo wa ndoa na kuishi pamoja; kazi ya bidii katika kazi zetu; kuepuka nafasi ya uchafu na kupinga majaribu yake.

1 Wathesalonike 4:4. Ayubu 31:1. 1 Wakorintho 7:34. Wakolosai 4:6. 1 Petro 2:3. 1 Wakorintho 7:2,35,36. Ayubu 31:1. Matendo 24:24. Mithali 2:16-20. 1 Timotheo 2:9. 1 Wakorintho 7:2,9. Mithali 5:19,20. 1 Petro 3:7. Mithali 31:11,27,28. Mithali 5:8. Mwanzo 39:8-10.

139. Dhambi zilizokatazwa katika amri ya saba ni zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya saba, zaidi ya uzembe katika majukumu yanayodaiwa, ni uzinzi, uasherati, utekaji nyara, ukumbu wa mwili, usodoma na tamaa yote isiyo ya asili, mawazo yote machafu, makusudi, mawazo na hisia, mazungumzo yote machafu pamoja na kuyasikiliza; macho ya kutamani, mwenendo usio na haya au mwepesi, na njia zisizo na staha, kukataza ndoa halali na kuruhusu haramu; kukubali, kuvumilia, kutunza nyumba za umma au zinazotembelewa, nadhiri za kufunga za maisha ya pekee, kuchelewesha ndoa isivyofaa, kuwa na wake au waume zaidi ya mmoja kwa wakati mmoja; talaka isiyo ya haki au kuacha; uvivu, ulafi na ulevi, ushirika machafu, nyimbo, vitabu, picha, ngoma na michezo ya ushirati; na matendo mengine yote ya uchafu au uchochezi wake, kwa habari yetu na ya wengine.

Mithali 5:7. Waebrania 13:4. Wagalatia 5:19. 2 Samweli 13:14. 1 Wakorintho 5:1. Warumi 1:24,26,27. Walawi 20:15,16. Mathayo 5:28. Mathayo 15:19. Wakolosai 3:5. Waefeso 5:3,4. Mithali 7:5,21,22. Isaya 3:16. 2 Petro 2:14. Mithali 7:10,13. 1 Timotheo 4:3. Walawi 18:1-21. Marko 6:18. Malaki 2:11,12. 1 Wafalme 15:12. 2 Wafalme 23:7. Kumbukumbu la Torati 23:17,18. Walawi 19:29. Yeremia 5:7. Mithali 7:24-27. Mathayo 19:10,11. 1 Wakorintho 7:7-9. Mwanzo 38:26

. Malaki 2:14-15. Mathayo 19:5. Malaki 2:16. Mathayo 5:32. 1 Wakorintho 7:12,13. Ezekieli 16:49. Mithali 23:30-33. Mwanzo 39:10. Mithali 5:8. Waefeso 5:4. Ezekieli 23:14-16. Isaya 3:16. Isaya 23:15-17. Marko 6:22. Warumi 13:13. 1 Petro 4:3. 2 Wafalme 9:30. Yeremia 4:30. Ezekieli 23:40.

140. Amri ya nane ni ipi?

Amri ya nane ni: "Usiibe."

Kutoka 20:15.

141. Majukumu yanayodaiwa katika amri ya nane ni yapi?

Majukumu yanayodaiwa katika amri ya nane ni: ukweli, uaminifu na haki katika mikataba na biashara kati ya mwanadamu na mwanadamu, kumpa kila mtu kile anachostahili, kurudisha mali ambazo zimezuiliwa kinyume cha sheria kwa wamiliki wake halali; kutoa na kukopa bure kwa kadiri ya uwezo wetu na mahitaji ya wengine; kiasi katika hukumu zetu, mapenzi na hisia kuhusu mali za kidunia; uangalifu wa busara katika kupata, kuhifadhi, kutumia na kuweka vitu vile ambavyo ni muhimu na vyenye faida kwa ajili ya maisha yetu na vinavyofaa hali yetu; kazi halali na bidii ndani yake; uangalifu, kuepuka mashitaka yasiyo ya lazima, dhamana au ahadi sawa, na juhudi kwa njia zote halali na za haki za kupata, kuhifadhi na kuongeza utajiri na ustawi wa wengine, pamoja na wetu.

Zaburi 15:2,4. Zekaria 7:4,10. Zekaria 8:16,17. Warumi 13:7. Walawi 6:2-5. Luka 19:8. Luka 6:30,38. 1 Yohana 3:17. Waefeso 4:28. Wagalatia 6:10. 1 Timotheo 6:6-9. Wagalatia 6:14. 1 Timotheo 5:8. Mithali 27:23-27. Mhubiri 2:24. Mhubiri 3:12,13. 1 Timotheo 6:17,18. Isaya 38:1. Mathayo 11:8. 1 Wakorintho 7:20. Mwanzo 2:15. Mwanzo 3:19. Waefeso 4:28. Mithali 10:4. Yohana 6:12. Mithali 21:20. 1 Wakorintho 6:1-9. Mithali 6:1-6. Mithali 11:15. Walawi 25:35. Kumbukumbu la Torati 22:1-4. Kutoka 23:4,5. Mwanzo 47:14,20. Wafilipi 2:4. Mathayo 22:39.

142. Dhambi zilizokatazwa katika amri ya nane ni zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya nane, zaidi ya uzembe katika majukumu yanayodaiwa, ni: wizi, uporaji, utekaji nyara wa watu, pamoja na kupokea kitu kilichoibwa, biashara ya udanganyifu, vipimo na mizani ya uongo, kuondoa mipaka, udhalimu na ukosefu wa uaminifu katika mikataba kati ya mwanadamu na mwanadamu, au katika vitu vilivyowekwa; ukandamizaji, unyonyaji, riba, rushwa, mashitaka ya kutesa, kufunga ardhi ya wote na kufukuza wakazi isivyo haki, ukiritimba wenye mzigo, kazi haramu, na njia nyingine zote zisizo za haki na za dhambi za kuchukua au kuondoa kile cha jirani yetu, au kujitajirisha; uchoyo, uthamini na mapenzi yasiyo na kiasi kwa mali za kidunia, wasiwasi uliochanganyikiwa na usio na imani wa kupata, kuhifadhi na kutumia mali hizo; kuwaonea wivu ustawi wa wengine, pia inakataza uvivu, ufujaji wa mali, kamari;

na njia zote ambazo kwa namna isiyo ya haki tunaharibu hali yetu ya nje; na pia kujinyima matumizi sahihi na faraja za hali ambayo Mungu ametuweka.

Yakobo 2:15,16. 1 Yohana 3:17. Waefeso 4:28. Zaburi 42:10. Zaburi 62:10. 1 Timotheo 1:10. Mithali 29:24. Zaburi 50:18. 1 Wathesalonike 4:6. Mithali 11:1. Mithali 20:10. Kumbukumbu la Torati 19:14. Mithali 23:10. Amosi 8:5. Zaburi 37:21. Luka 16:10-12. Ezekieli 22:29. Walawi 25:17. Mathayo 23:25. Ezekieli 22:12. Zaburi 15:5. Ayubu 15:34. 1 Wakorintho 6:6-8. Mithali 3:29,30. Isaya 5:8. Mika 2:2. Mithali 11:26. Matendo 19:19,24,25. Ayubu 20:19. Yakobo 5:4. Mithali 21:6. Luka 12:15. 1 Timotheo 6:5. Wakolosai 3:2. Mithali 23:5. Zaburi 42:10. Mathayo 6:25,31,34. Mhubiri 5:12. Zaburi 37:1,7 . Zaburi 73:3. 2 Wathesalonike 3:11. Mithali 18:9. Mithali 21:17. Mithali 23:20,21. Mithali 28:19. Mhubiri 4:8. Mhubiri 6:2. 1 Timotheo 5:8.

143. Amri ya tisa ni ipi?

Amri ya tisa ni: "Usimshuhudie jirani yako uongo."

Kutoka 20:16.

144. Majukumu yanayodaiwa katika amri ya tisa ni yapi?

Majukumu yanayodaiwa katika amri ya tisa ni: kuhifadhi na kuendeleza ukweli kati ya mwanadamu na mwanadamu, na sifa njema yetu na ya jirani yetu, kuonekana na kusimama upande wa ukweli, na kwa moyo, kwa ukweli, uhuru, uwazi na ukamilifu, kusema ukweli, na ukweli tu, katika mambo ya hukumu na haki, na katika mambo mengine; uthamini wa hisani kwa jirani yetu, kupenda, kutamani na kufurahia kwa jina lake jema, kuhuzunika kwa udhaifu wake, na kuuficha; kutambua kwa uhuru vipaji na sifa zake, kutetea kutokuwa na hatia kwake; utayari wa kupokea taarifa njema, na kutokuwa tayari kuamini uvumi mbaya kuhusu wao; kuwakatisha tamaa wanaoeneza uvumi kama huo, wawasha wivu na wachongezi; upendo na uangalifu kwa jina letu kwa kulitetea inapohitajika; kushika ahadi halali, kujifunza na kutenda mambo yote yaliyo ya kweli, ya heshima, ya kupendeza na yenye sifa njema.

Zekaria 8:16. 3 Yohana 1:12. Mithali 31:8,9. Zaburi 15:2. 2 Mambo ya Nyakati 19:9. 1 Samweli 19:4,5. Yoshua 7:19. 2 Samweli 14:18-20. Walawi 19:15. Mithali 14:5,25. 2 Wakorintho 1:17,18. Waefeso 4:25. Waebrania 6:9. 1 Wakorintho 13:7. Warumi 1:8. 2 Yohana 1:4. 3 Yohana 1:3,4. 2 Wakorintho 2:4. 2 Wakorintho 12:21. Mithali 17:9. 1 Petro 4:8. 1 Wakorintho 1:4,5,7. 2 Timotheo 1:4,5. 1 Samweli 22:14. 1 Wakorintho 13:6,7. Zaburi 15:3. Mithali 25:23. Mithali 26:24,25. Zaburi 101:5. Mithali 22:1. Yohana 8:49. Zaburi 15:4. Wafilipi 4:8.

145. Dhambi zilizokatazwa katika amri ya tisa ni zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya tisa ni kila kinachodhuru ukweli na jina jema letu na la jirani yetu, hasa mbele ya mahakama za umma; kutoa ushahidi wa uongo, kuhonga mashahidi wa uongo, na kwa kujua kujitokeza na kutetea kesi mbaya, kukabiliana na kukandamiza ukweli, kutoa hukumu zisizo za haki, kukiita kibaya kizuri na kizuri kibaya, kumlipa mtu mbaya kwa kazi ya mwenye haki, na mwenye haki kwa kazi ya mtu mbaya; kughushi, kuficha ukweli au kunyamaza isivyofaa katika kesi ya haki, na kukaa kimya wakati ni wajibu wetu kusema; malalamiko kwa wengine, kusema ukweli wakati usiofaa au kwa nia mbaya kwa kusudi baya, kuupotosha kwa maana mbaya, au kuueleza kwa shaka au kwa makosa, kwa hasara ya ukweli na haki; kusema nje ya ukweli, kusema uongo, kukashifu, kunung'unika, kusema vibaya, kueneza uvumi mbaya, kunong'ona, kukejeli, kutukana, haraka, ukali na kukemea kwa upendeleo, tafsiri mbaya ya nia, maneno na matendo; kubembeleza, kujisifu na majivuno ya bure, kufikiria au kusema kwa juu na kwa dharau juu yetu au wengine, kukataa vipaji na neema za Mungu, kuzidisha makosa madogo, kuficha, kutoa udhuru au kupunguza dhambi tunapoitwa kuzikiri, kufichua bila lazima udhaifu, kueneza uvumi wa uongo, kupokea na kuunga mkono habari mbaya na kuziba masikio yetu kwa utetezi wa haki, tuhuma mbaya, wivu au huzuni kwa sifa inayostahili ya mwingine, kutafuta au kutamani kuipunguza; kufurahia kwa msiba au aibu yake, dharau ya kiburi, pongezi za bure, kuvunja ahadi halali, kupuuza mambo kama vile habari njema, na kutenda au kutokwepa sisi wenyewe, au kutozuia kadiri tuwezavyo kwa wengine, mambo yanayoleta sifa mbaya.

1 Samweli 17:28. 2 Samweli 1:9,10,15,16. 2 Samweli 16:3. Walawi 19:15. Habakuki 1:4. Mithali 6:16,19. Mithali 19:5. Matendo 6:13. Yeremia 9:3,5. Matendo 24:2,5. Zaburi 3:1-4. Zaburi 12:3,4. Mithali 17:15. 1 Wafalme 21:9-14. Isaya 5:23. Zaburi 119:69. Luka 16:5-7. Luka 19:8. Walawi 5:1. Matendo 5:3,8,9. 2 Timotheo 4:6. 1 Wafalme 1:6. Walawi 19:17. Isaya 59:4. Mithali 29:11. 1 Samweli 22:9,10. Zaburi 52:1. Zaburi 56:5. Yohana 2:19. Mathayo 26:60,61. Mwanzo 3:5. Mwanzo 26:7,9. Isaya 59:13. Walawi 19:11. Wakolosai 3:9. Zaburi 50:20. Zaburi 15:3. Yakobo 4:11. Yeremia 38:4. Walawi 19:16 . Warumi 1:29,30. Mwanzo 21:9. Wagalatia 4:29. 1 Wakorintho 6:10. Mathayo 7:1. Matendo 28:4. Mwanzo 38:24. Warumi 2:1. Nehemia 6:6-8. Warumi 3:8. Zaburi 69:10. 1 Samweli 1:13-15. 2 Samweli 10:3 . Zaburi 12:2,3. 2 Timotheo 3:2. Luka 18:9,11. Warumi 12:16. 1 Wakorintho 4:6. Matendo 12:22. Kutoka 4:10-14. Ayubu 4:6. Ayubu 27:5,6. Mathayo 7:3-5. Mithali 28:13. Mithali 30:20. Mwanzo 3:12,13 . Mwanzo 4:9. Yeremia 2:35. 2 Wafalme 5:25. Mwanzo 9:22. Mithali 25:9,10. Kutoka 23:1. Mithali 29:12. Matendo 7:56,57. Ayubu 31:13,14. 1 Wakorintho 13:5. 1 Timotheo 6:4. Hesabu 11:29. Mathayo 21:15. Ezra 4:12,13. Yeremia 48:27. Zaburi 35:15,16,21. Mathayo 27:28,29. Yuda 1:16. Matendo 12:22. Warumi 1:31. 2 Timotheo 3:3. 1 Samweli 2:24. 2 Samweli 13:12,13. Mithali 5:8,9. Mithali 6:33.

146. Amri ya kumi ni ipi?

Amri ya kumi ni: "Usitamani nyumba ya jirani yako; usitamani mke wa jirani yako, wala mtumishi wake, wala mtumishi wake wa kike, wala ng'ombe wake, wala punda wake, wala kitu chochote cha jirani yako."

Kutoka 20:17.

147. Majukumu yanayodaiwa katika amri ya kumi ni yapi?

Majukumu yanayodaiwa katika amri ya kumi ni: kuridhika na hali yetu wenyewe, tabia ya hisani ya nafsi yote kwa jirani yetu katika yote ambayo hisia zetu za ndani na mapenzi yake yanahusu yeye na kuelekea ustawi wake wa juu wa kile chake.

Waebrania 13:5. 1 Timotheo 6:6. Ayubu 31:29. Zaburi 122:7-9. 1 Timotheo 1:5. Esta 10:3. 1 Wakorintho 13:4-7.

148. Dhambi zilizokatazwa katika amri ya kumi ni zipi?

Dhambi zilizokatazwa katika amri ya kumi ni: kutoridhika na hali yetu wenyewe, wivu na huzuni kwa ustawi wa jirani yetu, pamoja na hisia zote na mapenzi yasiyo ya kawaida kwa baadhi ya vitu vyake.

1 Wafalme 21:4. Esta 5:13. 1 Wakorintho 10:10. Wagalatia 5:26. Yakobo 3:14,16. Zaburi 112:9,10. Nehemia 2:10. Warumi 7:7,8. Warumi 13:9. Wakolosai 3:5. Kumbukumbu la Torati 5:21.

149. Je! mtu yeyote anaweza kuzishika kamili amri za Mungu?

Hakuna mwanadamu anayeweza, wala kwa yeye mwenyewe, wala kwa neema yoyote aliyopokea katika maisha haya, kuzishika kamili amri za Mungu, bali kila siku huzivunja kwa mawazo, maneno na matendo.

Yakobo 3:2. Yohana 15:5. Warumi 8:3. Mhubiri 7:20. 1 Yohana 1:8,10. Wagalatia 5:17. Warumi 7:18,19. Mwanzo 6:5. Mwanzo 8:21. Warumi 3:9-19. Yakobo 3:2-13.

150. Je! makosa yote ya sheria yanauchafu sawa mbele za Mungu?

Makosa yote ya sheria ya Mungu si ya kuchukiza sawa, lakini baadhi ya dhambi kwa yenyewe, na kwa sababu ya mazingira mbalimbali yanayozidisha, ni ya kuchukiza zaidi kuliko mengine mbele za Mungu.

Yohana 19:11. Ezekieli 8:6,13,15. 1 Yohana 5:16. Zaburi 78:17,32,56.

151. Je! ni mazingira gani yanayozidisha ambayo hufanya baadhi ya dhambi kuwa za kuchukiza zaidi kuliko nyingine?

Dhambi zinaweza kuwa kubwa zaidi ikiwa tunazingatia: 1. Watu wanaokosea, kama wao ni watu wa umri mkubwa, wa uzoefu mwingi au neema, mashuhuri kwa kukiri kwao, sifa, hali, wadhifa, kama wao ni viongozi wa wengine, kwa namna ambayo mfano wao unaweza kufuatwa na wengine. 2. Sehemu zilizokosewa: Kama ni moja kwa moja dhidi ya Mungu, dhidi ya sifa zake na ibada yake; dhidi ya Kristo

au neema yake, dhidi ya Roho Mtakatifu, ushuhuda wake na kazi zake; dhidi ya wakuu, watu mashuhuri na ambao tuna uhusiano maalum au tunawajibika kwao; kama ni dhidi ya yeyote wa waamini, hasa ikiwa ni ndugu dhaifu, ikiwa ni dhidi ya nafsi zao au ya wengine, na manufaa ya wote au ya wengine. 3. Asili na ubora wa kosa: kama ni dhidi ya maandishi wazi ya sheria, kama inavunja amri nyingi, ikiwa na hivyo dhambi nyingi, kama si tu kutungwa katika nafsi, bali inajidhihirisha kwa maneno na matendo, kama inawashawishi wengine na haikubali urekebisho, kama ni dhidi ya njia, rehema, hukumu, nuru ya asili, usadikisho wa dhamiri, onyo la umma au binafsi, makemeo ya kanisa, adhabu za kiraia: kama ni dhidi ya sala zetu, makusudi, ahadi, nadhiri, mikataba na ahadi na Mungu na wanadamu; kama ilifanywa kwa makusudi, kwa hiari, kwa kiburi, bila busara, kwa majivuno, kwa uovu, mara kwa mara na kwa ukaidi kwa raha, mwendelezo au kurudia baada ya toba. 4. Mazingira ya wakati na mahali: kama ni katika siku ya Bwana au katika nyakati nyingine za ibada ya kiungu, au mara moja kabla, au baada ya hii, au ya majaliwa mengine yaliyochukuliwa kuzuia au kurekebisha makosa kama hayo, kama ilikuwa hadharani au mbele ya wengine, ambao wanaweza kuchochewa au kutiawa doa nao.

Yeremia 2:8. Ayubu 32:7,9. Mhubiri 4:13. 1 Wafalme 11:4,9. 2 Samweli 12:14. 1 Wakorintho 5:1. Yakobo 4:17. Luka 12:47,48. Yeremia 5:4,5. 2 Samweli 12:7-9. Ezekieli 8:11,12. Warumi 2:17-24. Wagalatia 2:11-14. Mathayo 21:38,39. 1 Samweli 2:25. Matendo 5:4. Zaburi 51:4. Warumi 2:4. Malaki 1:8,14. Waebrania 2:2,3. Waebrania 12:25. Waebrania 10:29. Mathayo 12:31,32. Waefeso 4:30. Waebrania 6:4-6. Yuda 1:8. Hesabu 12:8,9. Isaya 3:5. Mithali 30:17. 2 Wakorintho 12:15. Zaburi 55:12-15. Sefania 2:8,10,11. Mathayo 18:6. 1 Wakorintho 6:8. Ufunuo 17:6. 1 Wakorintho 8:11,12. Warumi 14:13,15,21. Ezekieli 13:19. 1 Wakorintho 8:12. Ufunuo 18:12,13. Mathayo 23:15. 1 Wathesalonike 2:15,16. Yoshua 22:20. Mithali 6:30-35. Ezra 9:10-12. 1 Wafalme 11:9,10. Wakolosai 3:5. 1 Timotheo 6:10. Mithali 5:8-12. Mithali 6:32,33. Yoshua 7:21. Yakobo 1:14,15. Mathayo 5:22. Mika 2:1. Mathayo 18:7. Warumi 2:23,24. Kumbukumbu la Torati 22:22,28,29. Mithali 6:32-35. Mathayo 11:21-24. Yohana 15:22. Isaya 1:3. Kumbukumbu la Torati 32:6. Amosi 4:8-11. Yeremia 5:8. Warumi 1:26,27. Warumi 1:32. Danieli 5:22. Tito 3:10,11. Mithali 29:1. Tito 3:10. Mathayo 18:17. Mithali 23:35. Mithali 27:22. Zaburi 78:34-37. Yeremia 2:20. Yeremia 13:5,6,20,21. Mhubiri 5:4-6. Mithali 20:25. Walawi 26:25. Mithali 2:17. Ezekieli 17:18,19. Zaburi 36:4. Yeremia 6:16. Hesabu 15:30. Kutoka 21:14. Yeremia 3:3. Mithali 7:13. Zaburi 52:1. 3 Yohana 1:10. Hesabu 14:22. Zekaria 7:11,12. Mithali 2:14. Isaya 57:17. Yeremia 34:8-11. 2 Petro 2:20-22. 2 Wafalme 5:26. Yeremia 7:10. Isaya 26:10. Ezekieli 23:37-39. Isaya 58:3-5. Hesabu 25:6,7. 1 Wakorintho 11:20,21. Yeremia 7:8-10,14,15. Yohana 13:27,30. Ezra 9:13,14. 2 Samweli 16:22. 1 Samweli 2:22-24.

152. Kila dhambi inastahili nini mbele za Mungu?

Kila dhambi, hata ndogo zaidi, ikiwa dhidi ya enzi kuu, wema na utakatifu wa Mungu na dhidi ya sheria yake ya haki, inastahili hasira yake na laana yake, katika maisha haya na yajayo, na hakuna kinachoweza kuifuta isipokuwa damu ya Kristo.

Yakobo 2:10,11. Kutoka 20:1,2. Habakuki 1:13. Walawi 10:3. Walawi 11:44,45. 1 Yohana 3:4. Warumi 7:12. Waefeso 5:6. Wagalatia 3:10. Maombolezo 3:39. Kumbukumbu la Torati 28:15-68. Mathayo 25:41. Waebrania 9:22. 1 Petro 1:18,19.

153. Mungu anataka nini kutoka kwetu ili tuepuke hasira na laana tulizostahili kwa makosa ya sheria?

Ili tuepuke hasira na laana ya Mungu tulizostahili kwa sababu ya makosa ya sheria, yeye anadai kutoka kwetu toba kwa Mungu na imani katika Bwana wetu Yesu Kristo na matumizi ya bidii ya njia za nje ambazo kwa njia yake Kristo anawasilisha kwetu faida za maombezi yake.

Matendo 16:30,31. Matendo 20:21. Mathayo 3:7,8. Luka 13:3,5. Yohana 3:16,18. Mithali 2:1-5. Mithali 8:33-36.

154. Je! ni njia gani za nje ambazo kwa njia yake Kristo anawasilisha kwetu faida za maombezi yake?

Njia za nje na za kawaida ambazo kwa njia yake Kristo anawasilisha kanisa lake faida za maombezi yake, ni maagizo yake yote; hasa neno, sakramenti na sala; ambayo yote ni yenye ufanisi kwa wokovu wa wateule.

Mathayo 28:19,20. Matendo 2:42,46,47.

155. Neno linafanywaje lenye ufanisi kwa wokovu?

Roho wa Mungu huufanya usomaji wa neno, na hasa mahubiri yake, kuwa njia yenye ufanisi ya kuangaza, kushawishi na kuwanyenyekesha wenye dhambi, kuwatoa wenyewe na kuwaongoza kwa Kristo, kuwafanya sawa na sura yake na kuwatiisha mapenzi yake; kuwatia nguvu dhidi ya majaribu na ufisadi, kuwajenga katika neema yake na kuthibitisha nyoyo zao katika utakatifu na faraja kwa njia ya imani kwa wokovu.

Nehemia 8:8. Matendo 26:18. Zaburi 19:8. 1 Wakorintho 14:24,25. 2 Mambo ya Nyakati 34:18,19,26-28. Matendo 2:37,41. Matendo 8:27-39. 2 Wakorintho 3:18. 2 Wakorintho 10:4-6. Warumi 6:17. Mathayo 4:4,7,10. Waefeso 6:16,17. Zaburi 19:11. 1 Wakorintho 10:11. Matendo 20:32. 2 Timotheo 3:15-17. Warumi 1:16. Warumi 10:13-17. Warumi 15:4. Warumi 16:25. 1 Wathesalonike 3:2,10-11,13.

156. Je! watu wote wanapaswa kusoma neno la Mungu?

Ingawa si wote wanaruhusiwa kusoma neno la Mungu hadharani kwa kusanyiko, hata hivyo, kila aina ya watu wanawajibika kulisoma wenyewe na pamoja na familia zao; kwa ajili hiyo, Maandiko Matakatifu yanapaswa kutafsiriwa kutoka

lugha ya asili hadi lugha ya kawaida.

Kumbukumbu la Torati 31:9,11-13. Nehemia 8:2,3. Nehemia 9:3-5. Kumbukumbu la Torati 17:19. Ufunuo 1:3. Yohana 5:39. Isaya 34:16. Kumbukumbu la Torati 6:6-9. Mwanzo 18:17,19. Zaburi 78:5-7. 1 Wakorintho 14:6,9,11,12,15,16,24,27,28.

157. Neno la Mungu linapaswa kusomwaje?

Maandiko Matakatifu yanapaswa kusomwa kwa uthamini wa juu na staha ya thamani yake, kwa usadikisho thabiti kwamba ni neno la kweli la Mungu na kwamba yeye pekee anaweza kutuwezesha kuyaelewa; kwa tamaa ya kujua, kuamini na kutii mapenzi ya Mungu yaliyofunuliwa ndani yake, kwa bidii na umakini kwa maudhui na upeo; kwa kutafakari, matumizi, kujikana na sala.

Zaburi 19:10. Nehemia 8:3-10. Kutoka 24:7. 2 Mambo ya Nyakati 34:27. Isaya 66:2. 2 Petro 1:19-21. Luka 24:45. 2 Wakorintho 3:13-16 . Kumbukumbu la Torati 17:10,20. Matendo 17:11. Matendo 8:30,34. Luka 10:26-28. Zaburi 1:2. Zaburi 119:97. 2 Mambo ya Nyakati 24:21. Mithali 3:5. Kumbukumbu la Torati 33:3. Mithali 2:1-6. Zaburi 119:18. Nehemia 7:6,8.

158. Neno la Mungu linapaswa kuhubiriwa na nani?

Neno la Mungu linapaswa kuhubiriwa tu na wale ambao wamejaliwa sifa muhimu za kutosha, na ambao wameitwa na kukubaliwa kwa namna inayostahili kwa wadhifa huu.

1 Timotheo 3:2,6. Waefeso 4:8-11. Hosea 4:6. Malaki 2:7. 2 Wakorintho 3:6. Yeremia 14:15. Warumi 10:15. Waebrania 5:4. 1 Wakorintho 12:28,29. 1 Timotheo 3:10. 1 Timotheo 4:14. 1 Timotheo 5:22.

159. Neno la Mungu linapaswa kuhubiriwaje na wale walioitwa kufanya hivyo?

Wale walioitwa kufanya kazi katika huduma ya neno wanapaswa kuhubiri fundisho safi, kwa bidii, kwa wakati na nje ya wakati; kwa ukamilifu, si kwa maneno ya kushawishi ya hekima ya kibinadamu, bali kwa udhihirisho wa Roho na nguvu, kwa uaminifu, wakitoa shauri lote la Mungu; kwa hekima, wakijirekebisha kwa mahitaji na uwezo wa wasikilizaji; kwa bidii, kwa upendo mkali kwa Mungu na kwa nafsi za watu wake; kwa ukweli, wakitafuta utukufu wa Mungu, na uongofu, ujenzi na wokovu wa nafsi.

Tito 2:1,8. Matendo 18:25. 2 Timotheo 4:2. 1 Wakorintho 14:19. 1 Wakorintho 2:4. Yeremia 23:28. 1 Wakorintho 4:1,2. Matendo 20:27. Wakolosai 1:28. 2 Timotheo 2:15. 1 Wakorintho 3:2. Waebrania 5:12-14. Luka 12:42. Matendo 18:25. 2 Wakorintho 5:13,14. Wafilipi 1:15-17. Wakolosai 4:12. 2 Wakorintho 12:15. 2 Wakorintho 2:17. 2 Wakorintho 4:2. 1 Wathesalonike 2:4-6. Yohana 7:18. 1 Wakorintho 9:19-22. 2 Wakorintho 12:19. Waefeso 4:12. 1 Timotheo 4:16.

Matendo 26:16-18.

160. Ni nini kinachohitajika kwa wale wanaosikia neno likihubiriwa?

Kwa wale wanaosikia neno likihubiriwa inahitajika kwamba walisikilize kwa bidii, maandalizi na sala; kwamba wachunguze wanachosikia kwa Maandiko na; kwamba wapokee ukweli kwa imani; upendo, upole, na utayari wa moyo, kama neno la Mungu; wakitafakari na kujadili juu yake, wakilihifadhi moyoni, na kuonyesha matunda yake maishani.

Mithali 8:34. 1 Petro 2:1,2. Luka 8:18. Zaburi 119:18. Waefeso 6:18,19. Matendo 17:11. Waebrania 4:2. 2 Wathesalonike 2:10. Yakobo 1:21. Matendo 17:11. 1 Wathesalonike 2:13. Luka 9:44. Waebrania 2:1. Luka 24:14. Kumbukumbu la Torati 6:6,7. Mithali 2:1. Zaburi 119:11. Luka 8:15. Yakobo 1:25.

161. Sakramenti zinakuaje njia zenye ufanisi za wokovu?

Sakramenti zinakuwa njia zenye ufanisi za wokovu, si kwa nguvu yoyote iliyomo ndani yake wala kwa wema wowote unaotokana na uchaji Mungu au nia ya yeye anayezisimamia, bali tu kwa utendaji wa Roho Mtakatifu na baraka za Kristo aliyezianzisha.

1 Petro 3:21. Matendo 8:13,23. 1 Wakorintho 3:6,7. 1 Wakorintho 12:13.

162. Sakramenti ni nini?

Sakramenti ni agizo takatifu lililoanzishwa na Kristo katika Kanisa lake, kuashiria, kutia muhuri na kutumia kwa wale walio ndani ya agano la neema, faida za maombezi yake; kuimarisha na kuongeza imani yao na neema nyingine zote, kuwalazimisha kwa utii, kushuhudia na kudumisha upendo na ushirika wa mmoja na mwingine, na kuwatofautisha na wale walio nje.

Mwanzo 17:7,10. Kutoka 12. Mathayo 26:26-28. Mathayo 28:19. Warumi 4:11. 1 Wakorintho 11:24,25. Warumi 15:8. Kutoka 12:48. Matendo 2:38. 1 Wakorintho 10:16. Warumi 4:11. Wagalatia 3:27. Warumi 6:3,4. 1 Wakorintho 10:21. Waefeso 4:2-5. 1 Wakorintho 12:13 . Waefeso 2:11,12. Mwanzo 34:14.

163. Sehemu za sakramenti ni zipi?

Sehemu za sakramenti ni mbili: ishara ya nje na inayoonekana iliyotumiwa kwa mujibu wa amri yenyewe ya Kristo; nyingine ni, neema ya ndani na ya kiroho inayoashiriwa na hiyo.

Mathayo 3:11. 1 Petro 3:21. Warumi 2:28,29.

164. Kristo alianzisha sakramenti ngapi katika Kanisa lake chini ya Agano Jipya?

Chini ya Agano Jipya Kristo alianzisha katika kanisa lake sakramenti mbili tu, Ubatizo na Meza ya Bwana.

Mathayo 26:26-28. Mathayo 28:19. 1 Wakorintho 11:20,23.

165. Ubatizo ni nini?

Ubatizo ni sakramenti ya agano jipya, ambamo Kristo ameamuru kwamba kuoshwa kwa maji kwa jina la Baba, la Mwana na la Roho Mtakatifu, iwe ishara na muhuri wa kupandikizwa ndani yake, wa msamaha wa dhambi kwa damu yake na wa kuzaliwa upya kwa Roho wake; wa kupitishwa, wa ufufuo kwa uzima wa milele. Kwa sakramenti hiyo hiyo wanaobatizwa wanakubaliwa kwa dhati katika kanisa linaloonekana na wanaingia katika ahadi iliyokiriwa na ya wazi ya kuwa wa Bwana tu kabisa.

Mathayo 28:19. Wagalatia 3:27. Marko 1:4. Ufunuo 1:5. Tito 3:5. Waefeso 5:26. Wagalatia 3:26,27. 1 Wakorintho 15:29. Warumi 6:5. 1 Wakorintho 12:13. Warumi 6:4.

166. Ubatizo unapaswa kutolewa kwa nani?

Ubatizo haupaswi kutolewa kwa yeyote wa wale walio nje ya kanisa linaloonekana na kwa hiyo ni wageni kwa agano la ahadi mpaka watakapokiri imani yao katika Kristo na utii kwake; lakini watoto wanaotokana na wazazi ambao mmoja wao amekiri imani yake katika Kristo na utii kwake, kwa hili wako ndani ya agano na wanapaswa kubatizwa.

Matendo 2:38. Matendo 8:36,37. Mwanzo 17:7,9. Wagalatia 3:9,14. Wakolosai 2:11,12. Matendo 2:38,39. Warumi 4:11,12. Warumi 11:16. 1 Wakorintho 7:14. Mathayo 28:19. Luka 18:15,16.

167. Tunapaswaje kufaidika na ubatizo wetu?

Wajibu wa lazima, lakini mara nyingi hupuuzwa, wa kufaidika na ubatizo wetu, unapaswa kutimizwa na sisi maisha yetu yote, hasa wakati wa majaribu, na wakati tunapowepo katika usimamizi wake kwa wengine, kwa kufikiri kwa uzito na kwa shukrani kwa asili yake na malengo ambayo Kristo aliuwekea, mapendeleo na faida zilizotolewa na kutiliwa muhuri kwa njia yake, na nadhiri kuu tuliyoifanya; kwa kunyenyekea kwa unajisi wetu wa dhambi, kwa ukosefu wetu wa utimilizaji, wa kutembea kwa njia kinyume na neema ya ubatizo na ahadi zetu; kwa kuongezeka kwa uhakika wa msamaha wa dhambi, na baraka nyingine zote zilizotiwa muhuri kwetu kwa sakramenti hii; kwa kupata nguvu kutoka kwa kifo na ufufuo wa Kristo, ambaye ndani yake tumebatizwa, kwa kuifisha dhambi na kuamsha neema; kwa juhudi za kuishi kwa imani, kwa kuwa na mazungumzo yetu katika utakatifu na haki, kama wale ambao humo wamemtolea Kristo majina yao, na kutembea katika upendo wa kindugu, kama wale waliobatizwa kwa Roho mmoja katika mwili mmoja.

Wakolosai 2:11,12. Warumi 6:4,6,11. Warumi 6:3-5. 1 Wakorintho 1:11-13. Warumi 6:2,3. Warumi 4:11,12. 1 Petro 3:21. Warumi 6:3-5.

Wagalatia 3:26,27. Warumi 6:22. Matendo 2:38. 1 Wakorintho 12:13. 1 Wakorintho 12:25-27.

168. Meza ya Bwana ni nini?

Meza ya Bwana ni sakramenti ya Agano Jipya, ambamo, kwa kutoa na kupokea mkate na divai kwa mujibu wa amri ya Yesu Kristo, kifo chake kinaashiriwa; na wale wanaoshiriki kwa staha, hulisha mwili wake na damu yake, kwa ajili ya lishe yao ya kiroho na kukua kwa neema; hivyo wanathibitisha muungano wao na ushirika wao naye; wanashuhudia na kufanya upya shukrani zao na ahadi yao kwa Mungu na upendo wao na urafiki wa mmoja na mwingine kama wanachama wa mwili mmoja wa siri.

Luka 22:20. Mathayo 26:26-28. 1 Wakorintho 11:13-26. 1 Wakorintho 10:16. 1 Wakorintho 11:24. 1 Wakorintho 10:14-16,21. 1 Wakorintho 10:17.

169. Kristo aliamuru mkate na divai vipewe na kupokelewa namna gani katika sakramenti ya Meza ya Bwana?

Kristo aliamuru kwamba wahudumu wa neno, katika usimamizi wa sakramenti ya Meza ya Bwana, watenge kutoka matumizi ya kawaida mkate na divai kwa njia ya maneno ya kuweka, shukrani na sala; wakichukua na kuvunja mkate, na kuwapa wapokeaji mkate na divai. Wale wanaopokea, kwa amri hiyo hiyo huchukua na kula mkate na kunywa divai, wakikumbuka kwa shukrani kwamba mwili wa Kristo ulivunjwa na kutolewa kwa ajili yao, na damu ikamwagwa kwa manufaa yao.

1 Wakorintho 11:23,24. Mathayo 26:26-28. Marko 14:22-24. Luka 22:19,20.

170. Wale wanaoshiriki kwa staha Meza ya Bwana hulishaje mwili na damu ya Kristo?

Kama mwili na damu ya Kristo havipo kimwili au kwa mwili ndani, pamoja na au chini ya mkate na divai katika Meza ya Bwana, na hata hivyo vipo kiroho kwa imani ya mpokeaji, si kwa ukweli mdogo na uhalisi kuliko vipengele wenyewe kwa hisi za nje; hivyo wale wanaoshiriki kwa staha sakramenti ya Meza ya Bwana, hulisha mwili na damu ya Kristo, si kimwili au kwa mwili, bali kwa namna ya kiroho; na kwa kweli na kwa uhalisi, kwa imani wanapokea na kujitumia wenyewe Kristo aliyesulubiwa na faida za kifo chake.

Matendo 3:21. Mathayo 26:26,28. 1 Wakorintho 11:24-29. 1 Wakorintho 10:16.

171. Wale wanaopokea sakramenti ya Meza ya Bwana wanapaswa kujiandaa vipi kabla ya kuja kwake?

Wale wanaopokea sakramenti ya Meza ya Bwana, wanapaswa kujiandaa kabla ya kuja kwake, kwa kujichunguza wenyewe, kama wako katika Kristo, dhambi zao na

mahitaji yao, ukweli na kipimo cha ujuzi wao, imani, toba, upendo kwa Mungu na ndugu, hisani kwa watu wote, msamaha kwa wale waliowatendea mabaya, tamaa zao za kumpata Kristo, na utii wao mpya, pamoja na kwa kufanya upya mazoezi ya neema hizo, kwa kutafakari kwa uzito na sala ya bidii.

1 Wakorintho 11:28. 2 Wakorintho 13:5. 1 Wakorintho 5:7. Kutoka 12:15. 1 Wakorintho 11:29. 1 Wakorintho 13:5. Mathayo 26:28. Zekaria 12:10. 1 Wakorintho 11:31. 1 Wakorintho 10:16,17. Matendo 2:46,47. 1 Wakorintho 5:8. 1 Wakorintho 11:18,20. Mathayo 5:23,24. Isaya 55:1. Yohana 7:37. 1 Wakorintho 5:7,8. 1 Wakorintho 11:25,26,28. Waebrania 10:21,22,24. Zaburi 26:6. 1 Wakorintho 11:24,25. 2 Mambo ya Nyakati 30:18,19. Mathayo 26:26.

172. Je! mtu anayetilia shaka kama yuko katika Kristo au kama amejiandaa anaweza kukaribia Meza ya Bwana?

Mtu anayetilia shaka kama yuko katika Kristo au kama amejiandaa ipasavyo kwa sakramenti ya Meza ya Bwana, anaweza kuwa na maslahi ya kweli katika Kristo hata kama hana uhakika nayo, na kama Mungu anavyoona mambo anayo, ikiwa ameathiriwa ipasavyo na kuhisi hitaji lake na anatamani kwa dhati kupatikana katika Kristo na kuacha uovu; katika hali hiyo (kwa sababu ahadi zimefanywa, na sakramenti hii ilianzishwa kwa manufaa ya Wakristo dhaifu na wenye shaka) anapaswa kuomboleza kutokuamini kwake, na kufanya kazi kutatua shaka zake, na, akiwa hivyo, anaweza na anapaswa kukaribia Meza ya Bwana, ili aweze kutiwa nguvu zaidi.

Isaya 1:10. 1 Yohana 5:13. Zaburi 77:1-12. Zaburi 88. Yona 2:4,7. Isaya 54:7-10. Mathayo 5:3,4. Zaburi 31:22. Zaburi 73:13,22,23. Wafilipi 3:8,9. Zaburi 10:17. Zaburi 42:1,2,5,11. 2 Timotheo 2:19. Isaya 1:10. Zaburi 66:18-20. Isaya 40:11,29,31. Mathayo 11:28. Mathayo 12:20. Mathayo 26:28. Marko 9:24. Matendo 2:37. Matendo 16:30. Warumi 4:11. 1 Wakorintho 11:28.

173. Je! mtu yeyote anayekiri kuwa na tamaa ya kukaribia Meza ya Bwana anaweza kukatazwa?

Wale wanaopatikana wajinga au wenye kashfa, licha ya kukiri kwao imani na tamaa yao ya kukaribia Meza ya Bwana, wanaweza na wanapaswa kutengwa na sakramenti hii kwa nguvu ambayo Kristo ameachia kanisa lake, mpaka wapate maelekezo na kuonyesha marekebisho yao.

1 Wakorintho 5. 1 Wakorintho 11:27-31. Mathayo 7:6. Yuda 1:23. 1 Timotheo 5:22. 2 Wakorintho 2:7.

174. Ni nini kinachohitajika kwa wale wanaopokea sakramenti ya Meza ya Bwana wakati wa usimamizi wake?

Inahitajika kwa wale wanaopokea sakramenti ya Meza ya Bwana, kwamba, wakati wa usimamizi wake, kwa umakini wote na staha takatifu wamngoje Mungu katika

agizo hili, wakizingatia kwa bidii vitendo na vipengele vya sakramenti, wakitambua kwa makini mwili wa Bwana, na kutafakari kwa upole kifo chake na mateso yake, na wahisi kuchochewa kwa mazoezi ya nguvu ya neema zao; kwa kujihukumu wenyewe na kuhuzunika kwa dhambi yao, kwa kuwa na njaa na kiu kali ya Kristo, kujilisha kwake kwa imani, kupokea kutoka ukamilifu wake, kutumaini sifa zake, kufurahia upendo wake, kushukuru kwa neema yake, kufanya upya agano lao na Mungu na upendo wao kwa watakatifu wote.

Walawi 10:3. Waebrania 12:18. Zaburi 5:7. 1 Wakorintho 11:17,26,27. Kutoka 24:8. Mathayo 26:28. 1 Wakorintho 11:29. Luka 22:19. 1 Wakorintho 10:3-5,11,14. 1 Wakorintho 11:26. 1 Wakorintho 11:31. Zekaria 12:10. Ufunuo 22:17. Yohana 6:35. Yohana 1:16. Wafilipi 1:16. Zaburi 63:4,5. 2 Mambo ya Nyakati 30:21. Zaburi 22:26. Yeremia 1:5. Zaburi 1:5. Matendo 2:42.

175. Wajibu wa Wakristo baada ya kupokea sakramenti ya Meza ya Bwana ni upi?

Wajibu wa Wakristo baada ya kupokea sakramenti ya Meza ya Bwana, ni kufikiri kwa makini jinsi walivyotenda ndani yake na kwa matokeo gani; wakipata uamsho na faraja, kumtukuza Mungu, kuomba mwendelezo wake; kuangalia dhidi ya kurudia nyuma, kutimiza nadhiri zao, na kujitia moyo kuhudhuria agizo hili mara kwa mara; lakini wasipopata faida yoyote ya mara moja, kukagua kwa uangalifu zaidi maandalizi yao kwa ajili ya sakramenti na mwenendo wao wakati wake, na kama wanaweza kukubaliwa na Mungu na dhamiri yao wenyewe, wangoje matunda kwa wakati wake; lakini wakiona kwamba wameshindwa katika mojawapo ya mambo haya, wanapaswa kujinyenyekesha, na kuhudhuria baadaye kwa uangalifu zaidi na bidii.

Zaburi 28:7. Zaburi 85:8. 1 Wakorintho 11:17,30,31. 2 Mambo ya Nyakati 30:21-26. Matendo 2:42,46. Zaburi 36:10. Wimbo Ulio Bora 3:4. 1 Mambo ya Nyakati 29:18. 1 Wakorintho 10:3-5,12. Zaburi 50:14 . 1 Wakorintho 11:25,26. Matendo 2:42,46. Wimbo Ulio Bora 5:1-6. Mhubiri 5:1-6. Zaburi 42:5,8. Zaburi 43:3-5. Zaburi 123:1,2. 2 Mambo ya Nyakati 30:18,19. Isaya 1:16,18. 2 Wakorintho 7:11. 1 Mambo ya Nyakati 15:12-14.

176. Ubatizo na Meza ya Bwana zinafanana katika nini?

Sakramenti ya Ubatizo na ya Meza ya Bwana zinafanana kwa kuwa mwandishi wa zote mbili ni Mungu, kwa kuwa sehemu ya kiroho ya zote mbili ni Kristo na faida zake, zote ni mihuri ya agano lile lile, zinapaswa kusimamiwa na wahudumu wa injili, na si na watu wengine, na zitaendelea kanisani mpaka kuja mara ya pili.

Mathayo 28:19. 1 Wakorintho 11:23. Warumi 6:3,4. 1 Wakorintho 10:16. Warumi 4:11. Wakolosai 2:12. Mathayo 26:27,28. Yohana 1:33. Mathayo 28:19. 1 Wakorintho 4:1. 1 Wakorintho 11:23. Waebrania 5:4. Mathayo 28:19,20. 1 Wakorintho 11:26.

177. Ubatizo na Meza ya Bwana zinatofautiana katika nini?

Sakramenti za Ubatizo na Meza ya Bwana zinatofautiana kwa kuwa Ubatizo unasimamiwa mara moja tu, kwa maji, ili kuwa ishara na muhuri wa kuzaliwa kwetu upya na kwamba tumeingizwa katika Kristo, na kwamba unasimamiwa hata kwa watoto wachanga, wakati Meza ya Bwana inapaswa kusimamiwa mara kwa mara, chini ya vipengele vya mkate na divai, kuwakilisha na kuonyesha Kristo kama chakula cha kiroho cha nafsi na kuthibitisha kukaa kwetu na kukua kwetu ndani yake, na kwamba wanashiriki sakramenti hiyo tu wale walio na umri muhimu na ambao wanaweza kujichunguza wenyewe.

Mathayo 3:11. Tito 3:5. Wagalatia 3:27. Mwanzo 17:7,9. Matendo 2:38,39. 1 Wakorintho 7:14. 1 Wakorintho 11:23-26. 1 Wakorintho 10:16. 1 Wakorintho 11:28,29.

178. Sala ni nini?

Sala ni kutoa matakwa yetu kwa Mungu, kwa jina la Kristo, na kwa msaada wa Roho wake; kukiri dhambi zetu na kutambua kwa shukrani faida zake.

Zaburi 62:8. Yohana 16:23. Warumi 8:26. Zaburi 32:5,6. Danieli 9:4. Wafilipi 4:6.

179. Je! tunapaswa kumwomba Mungu tu?

Mungu ndiye pekee anayeweza kuchunguza nyoyo, kusikia maombi, kusamehe dhambi na kutimiza matakwa ya wote; na ndiye pekee anayepaswa kuaminiwa, na vivyo hivyo tunapaswa kumwabudu kwa ibada ya dini; na sala, ambayo ni sehemu ya ibada hii, inapaswa kutolewa na wote kwake tu, na si kwa mwingine yeyote.

1 Wafalme 8:39. Matendo 1:24. Warumi 8:27. Zaburi 65:2. Mika 7:18 . Zaburi 145:18,19. Warumi 10:14. Mathayo 4:10. 1 Wakorintho 1:2. Zaburi 50:15. Warumi 10:14.

180. Kuomba kwa jina la Kristo ni nini?

Kuomba kwa jina la Kristo, ni, kwa utii wa amri yake, na kwa kutumainia ahadi zake, kuomba rehema kwake; si kwa kutaja tu jina lake, bali kwa kupata msukumo wa kuomba, na himizo letu, nguvu na tumaini la kupata kukubalika kwa maombi yetu, katika Kristo na maombezi yake.

Yohana 14:13,14. Yohana 16:24. Danieli 9:17. Mathayo 7:21. Waebrania 4:14-16. 1 Yohana 5:13-15.

181. Kwa nini tunapaswa kuomba kwa jina la Kristo?

Uovu wa mwanadamu, na umbali wake na Mungu kwa sababu hii, ni mkubwa kiasi kwamba hatuwezi kupata ufikiaji kwa uwepo wake isipokuwa kwa njia ya mpatanishi, na kwa kuwa hakuna mbinguni wala duniani mtu mwingine yeyote aliyeteuliwa au anayefaa kwa kazi hii yenye utukufu ila Kristo tu, hatupaswi kuomba kwa jina lingine lolote ila lake tu.

Yohana 14:6. Isaya 59:2. Waefeso 3:12. Yohana 6:27. Waebrania 7:25-27. 1 Timotheo 2:5. Wakolosai 3:17. Waebrania 13:15.

182. Je! Roho Mtakatifu anatusaidiaje kuomba?

Kwa kuwa hatujui kuomba kile kinachofaa, Roho anasaidia udhaifu wetu, akituwezesha kuelewa kwa ajili ya nani, kwa nini na jinsi tunapaswa kuomba; kwa kutenda na kuamsha moyoni mwetu (ingawa si kwa watu wote, wala nyakati zote kwa kipimo sawa), ufahamu huo, hisia na neema ambazo ni muhimu kwa utimilizaji sahihi wa wajibu huu.

Warumi 8:26,27. Zaburi 10:17. Zekaria 12:10.

183. Tunapaswa kuomba kwa ajili ya nani?

Tunapaswa kuomba kwa ajili ya Kanisa lote lililo duniani, kwa ajili ya watawala na wahudumu; kwa ajili yetu wenyewe, kwa ajili ya ndugu zetu na pia kwa ajili ya maadui zetu, kwa kila aina ya watu walio hai na watakaoishi; lakini si kwa ajili ya wafu wala kwa ajili ya wale tunaojua wamefanya dhambi ya mauti.

Waefeso 6:18. Zaburi 28:9. 1 Timotheo 2:1,2. Wakolosai 4:3. Mwanzo 32:11. Yakobo 5:16. Mathayo 5:44. 1 Timotheo 2:1,2. Yohana 17:20. 2 Samweli 7:29. 2 Samweli 12:21-23. 1 Yohana 5:16.

184. Tunapaswa kuomba kwa ajili ya mambo gani?

Tunapaswa kuomba kwa ajili ya mambo yote yanayoelekea utukufu wa Mungu, ustawi wa Kanisa, wetu wenyewe au manufaa ya wengine; lakini si kwa jambo lolote haramu.

Mathayo 6:9. Zaburi 51:18. Zaburi 122:6. Mathayo 7:11. Zaburi 125:4. 1 Yohana 5:14.

185. Tunapaswa kuombaje?

Tunapaswa kuomba kwa mtambuo wa hofu ya ukuu wa Mungu, na kwa hisia ya kina ya kutostahili kwetu, mahitaji na dhambi zetu; kwa majuto, shukrani na nyoyo zilizopanuka; kwa ufahamu, imani, ukweli, bidii, upendo na uvumilivu, tukimtumainia yeye; kwa kujitiisha kwa unyenyekevu kwa mapenzi yake.

Mhubiri 5:1. Mwanzo 18:27. Mwanzo 32:10. Luka 15:17-19. Luka 18:13,14. Zaburi 51:17. Wafilipi 4:6. 1 Samweli 1:15. 1 Samweli 2:1. 1 Wakorintho 14:15. Marko 11:24. Yakobo 1:6. Zaburi 17:1. Zaburi 145:18. Yakobo 5:16. 1 Timotheo 2:8. Waefeso 6:18. Mika 7:7. Mathayo 26:39.

186. Mungu ametoa kanuni gani ya kutuongoza katika wajibu wa sala?

Neno lote la Mungu ni muhimu kwa kutuongoza katika wajibu wa sala; lakini kanuni maalum ya kutuongoza, ni ile namna ya sala ambayo Kristo Mwokozi wetu

aliwafundisha wanafunzi wake, inayoitwa kwa kawaida Sala ya Bwana.

1 Yohana 5:14. Mathayo 6:2-13. Luka 11:2-4.

187. Sala ya Bwana inapaswa kutumiwaje?

Sala ya Bwana haipaswi kutumika tu kwa kutuongoza, kama kielelezo ambacho kwa mujibu wake tunapaswa kufanya sala nyingine, bali inaweza pia kutumika kama sala ikiwa inafanywa kwa ufahamu, imani, staha na neema nyingine muhimu kwa utimilizaji sahihi wa wajibu wa sala.

Mathayo 6:9. Luka 11:2.

188. Sala ya Bwana ina sehemu ngapi?

Sala ya Bwana ina sehemu tatu: utangulizi, maombi na hitimisho.

189. Utangulizi wa Sala ya Bwana unatufundisha nini?

Utangulizi wa Sala ya Bwana (ulio katika maneno haya: Baba yetu uliye mbinguni), unatufundisha kwamba tunapoomba tumkaribie Mungu kwa kutumainia wema wake wa baba na ushiriki wetu ndani yake, kwa staha na tabia nyingine zote za kiwanafsi, hisia za mbinguni na mtambuo sahihi wa uweza wake mkuu, ukuu wake na kujishusha kwake kwa rehema, pamoja na kuomba pamoja na wengine na kwa ajili ya wengine.

Mathayo 6:9. Luka 11:13. Warumi 8:15. Isaya 64:9. Zaburi 123:1. Maombolezo 3:41. Isaya 63:15,16. Nehemia 1:4-6. Matendo 12:5.

190. Tunaomba nini katika ombi la kwanza?

Katika ombi la kwanza (linalosema: Jina lako litukuzwe), tukitambua kutokuwa na uwezo na kutokuwa tayari ndani yetu na kwa wanadamu wote kumheshimu Mungu ipasavyo, tunaomba kwamba Mungu kwa neema yake atuwezeshe sisi na wengine kumjua, kumkubali na kumthamini sana, vyeo vyake, sifa zake, maagizo yake, neno lake, kazi zake na mambo yote ambayo kwa hayo anapenda kujifunua, na kwamba tuweze kumtukuza kwa mawazo, neno na tendo; kwamba azuie na kuharibu kutomcha Mungu, ujinga, ibada ya sanamu, uovu na yote yanayomwaibisha; na kwamba kwa majaliwa yake yanayotawala yote, aongoze na kupanga vitu vyote kwa ajili ya utukufu wake mwenyewe.

Mathayo 6:9. 2 Wakorintho 3:5. Zaburi 51:15. Zaburi 67:2,3. Zaburi 83:18. Zaburi 86:10-13,15. 2 Wathesalonike 3:1. Zaburi 138:1-3. Zaburi 147:19,20. 2 Wakorintho 2:14,15. Zaburi 8. Zaburi 145. Zaburi 19:14. Zaburi 103:1. Wafilipi 1:9,11. Zaburi 67:1-4. Waefeso 1:17,18. Zaburi 97:7. Zaburi 74:18,22,23. 2 Wafalme 19:15,16. 2 Mambo ya Nyakati 20:6. 2 Mambo ya Nyakati 10-12. Zaburi 83. Zaburi 140:4,8.

191. Tunaomba nini katika ombi la pili?

Katika ombi la pili (linalosema: Ufalme wako uje), tukitambua kwamba sisi na wanadamu wote kwa asili tuko chini ya utawala wa dhambi na Shetani, tunaomba kwamba ufalme wa dhambi na Shetani, uharibiwe, na injili ienezwe ulimwenguni kote, kwamba Wayahudi waitwe, na wingi wa watu wa mataifa yote utimie; kwamba kanisa lijaliwe maofisa wote na maagizo ya injili, lisafishwe kutoka ufisadi, lilindwe na litegemezwe na mamlaka ya kiraia; kwamba maagizo ya Kristo yasimamiwe kwa usafi, na yawe na ufanisi kwa uongofu wa wale ambao bado wako katika dhambi zao na kwa kuthibitisha, kufariji na kujenga waliogeuzwa tayari; kwamba Kristo atawale hapa moyoni mwetu, kwamba aharakishe kuja kwake mara ya pili na kutawala kwetu naye milele na kwamba yeye apende kutumia ufalme wa nguvu zake ulimwenguni kote, kwa kadiri inavyofaa malengo hayo.

Mathayo 6:10. Waefeso 2:2,3. Zaburi 68:1,18. Ufunuo 12:10,11. 2 Wathesalonike 3:1. Warumi 10:1. Yohana 17:9,20. Warumi 11:25,26. Zaburi 67. Mathayo 9:38. 2 Wathesalonike 3:1. Malaki 1:11. Sefania 3:9. 1 Timotheo 2:1,2. Matendo 4:29,30. Waefeso 6:18-20. Warumi 15:29,30,32. 2 Wathesalonike 1:11. 2 Wathesalonike 2:16,17. Waefeso 3:14-20. Ufunuo 22:20. Isaya 64:1,2. Ufunuo 4:8-11.

192. Tunaomba nini katika ombi la tatu?

Katika ombi la tatu, (linalosema: mapenzi yako yafanyike, kama mbinguni ndivyo duniani), tukitambua kwamba kwa asili sisi na wanadamu wote si tu hatuna uwezo kabisa na hatuna mapenzi ya kujua na kufanya atakavyo Mungu, bali tunaelekea kuasi neno lake, kunung'unika na manung'uniko dhidi ya majaliwa yake, na kabisa tunaelekea kufanya mapenzi ya mwili na waovu; tunaomba kwamba Mungu kwa Roho wake aondoe kutoka kwetu na kwa wengine upofu wote, udhaifu, kutokuwa tayari, na upotovu wa moyo; na kwa neema yake atufanye tuwe na uwezo na mapenzi kujua, kutenda, na kujitiisha kwa mapenzi yake katika mambo yote, kwa unyenyekevu ule ule, furaha, uaminifu, bidii, juhudi, ukweli na uthabiti, kama malaika wa mbinguni.

Mathayo 6:10. Warumi 7:18. Ayubu 21:14. 1 Wakorintho 2:14. Warumi 8:7. Kutoka 17:7. Hesabu 14:2. Waefeso 2:2. Waefeso 1:17,18. Waefeso 3:16. Mathayo 26:40,41. Yeremia 31:18,19. Zaburi 119:1,8,35-36. Matendo 21:14. Mika 6:8. Zaburi 100:2. Ayubu 1:21. 2 Samweli 15:25,26. Isaya 38:3. Zaburi 119:4,5. Warumi 12:11. Zaburi 119:80. Zaburi 119:112. Isaya 6:2,3. Zaburi 103:20,21. Mathayo 18:10.

193. Tunaomba nini katika ombi la nne?

Katika ombi la nne (linalosema: Utupe leo mkate wetu wa kila siku), tukitambua kwamba katika Adamu, na kwa dhambi zetu wenyewe tumepoteza haki ya baraka zote za nje za maisha haya na tunastahili kwamba Mungu atunyang'anye kabisa na kuwa na laana katika matumizi yake; na kwamba wala hizo zenyewe haziwezi kutusaidia, wala sisi hatustahili; wala hatuwezi kujipatia kwa bidii zetu, bali tunaelekea kuzitamani, kuzichukua, na kuzitumia isivyofaa: tunaomba kwa ajili

yetu na kwa wengine, basi, kwamba wao na sisi, tukipumzika katika majaliwa ya Mungu siku baada ya siku katika matumizi ya njia halali, kwa zawadi yake bure na kama hekima yake ya baba inavyofaa zaidi, tuweze kufurahia sehemu ya kutosha ya vitu hivyo, na tuwe navyo, vikiendelea na kubarikiwa kwetu katika matumizi matakatifu na ya faraja, kuridhika navyo, na kulindwa kutoka mambo yote yanayopingana na faraja yetu na raha ya muda.

Mathayo 6:11. Mwanzo 2:17. Mwanzo 3:17. Warumi 8:20-22. Yeremia 5:25. Kumbukumbu la Torati 28:15-68. Kumbukumbu la Torati 8:3. Mwanzo 32:10. Kumbukumbu la Torati 8:17,18. Yeremia 6:13. Marko 7:21,22. Hosea 12:7. Yakobo 4:3. Mwanzo 28:20. Mwanzo 43:12-14. Waefeso 4:28. 2 Wathesalonike 3:11,12. Wafilipi 4:6. 1 Timotheo 4:3-5. 1 Timotheo 6:6-8. Mithali 30:8,9.

194. Tunaomba nini katika ombi la tano?

Katika ombi la tano, (linalosema: Tusamehe deni zetu, kama sisi nasi tunavyowasamehe wadeni wetu), tukitambua kwamba sisi na wengine wote tuna hatia ya dhambi ya asili na ya sasa na kwa hiyo tuna deni kwa haki ya Mungu, na kwamba wala sisi wala viumbe vingine haviwezi kutoa hata kuridhisha kidogo kwa deni hili: tunaomba kwa ajili yetu na kwa wengine, kwamba Mungu kwa neema yake bure, atake, kwa utii na kuridhisha kwa Kristo kuliohakikishwa na kutumika kwa imani, kutukomboa kutoka hatia na adhabu ya dhambi, atukubali katika Mpendwa wake, aendelee katika neema yake na upendeleo kwetu, asamehe anguko letu la kila siku, na atujaze amani na furaha, kwa kutupa kila siku zaidi na zaidi uhakika wa msamaha, ambayo tunahimizwa zaidi kuomba, na kutia moyo kutumaini, tunapokuwa na ushuhuda ndani yetu kwamba tumewasamehe kwa moyo wengine makosa yao.

Mathayo 6:12. Warumi 3:9-22. Mathayo 18:24,25. Zaburi 130:3,4. Warumi 3:24-26. Waebrania 9:22. Waefeso 1:6,7. 2 Petro 1:2. Hosea 14:2. Yeremia 14:7. Warumi 15:13. Zaburi 51:7-10,12. Luka 11:4. Mathayo 6:14,15. Mathayo 18:35.

195. Tunaomba nini katika ombi la sita?

Katika ombi la sita (linalosema: Usitupeleke kwenye majaribu, bali utuokoe na yule mwovu), tukitambua kwamba Mungu mwenye hekima kuu, haki na rehema, kwa madhumuni mbalimbali ya haki na matakatifu, anaweza kuagiza mambo kwa namna ambayo tunaweza kushambuliwa, kudanganywa na kwa muda kushikiliwa na majaribu; kwamba Shetani, ulimwengu na mwili, wako tayari kwa nguvu kutupotosha na kutuangusha; na kwamba sisi, hata baada ya msamaha wa dhambi zetu kwa sababu ya ufisadi wetu, udhaifu na ukosefu wa uangalifu, si tu tunakabiliwa na majaribu, na tayari kujitumbukiza ndani yake, bali pia hatuna uwezo na hatuna mapenzi ya kuyapinga, kujikomboa au kufaidika nayo, na kwa hiyo tunastahili kuachwa katika nguvu zake, tunaomba kwamba Mungu atake kutawala ulimwengu na vyote vilivyomo, kutiisha mwili, kumzuia Shetani, kuagiza mambo yote, kutoa na kubariki njia zote za neema, kutuhuisha tuwe macho katika

matumizi yake, ili sisi na watu wake wote tulindwe na majaliwa yake tusijaribiwe kutenda dhambi; au kwamba tukijaribiwa, kwamba kwa Roho wake tutegemezwe na kuwezeshwa kwa nguvu kusimama wakati wa majaribu, au tukianguka kwamba tuinuke na tuachiliwe kutoka humo, na tuwe na matumizi na faida takatifu ya hayo; kwamba utakaso wetu na wokovu wetu vikamilishwe, Shetani awe chini ya miguu yetu, na tuachiliwe kabisa kutoka dhambi, majaribu na uovu wote milele.

Mathayo 6:13. 2 Mambo ya Nyakati 32:31. 1 Mambo ya Nyakati 21:1. Luka 21:34. Marko 4:19. Yakobo 1:14. Wagalatia 5:17. Mathayo 26:41. Mathayo 26:69-72. Wagalatia 2:11-14. 2 Mambo ya Nyakati 18:3. 2 Mambo ya Nyakati 19:2. Warumi 7:23,24. 1 Mambo ya Nyakati 21:1-4. 2 Mambo ya Nyakati 16:7-10. Zaburi 81:11,12. Yohana 17:15. Zaburi 51:10. Zaburi 119:133. 2 Wakorintho 12:7,8. 1 Wakorintho 10:12,13. Waebrania 13:20,21. Mathayo 26:41. Zaburi 19:13. Waefeso 3:14-17. 1 Wathesalonike 3:13. Yuda 1:24. Zaburi 51:12. 1 Petro 5:8-10. 2 Wakorintho 13:7,9. Warumi 16:20. Zekaria 3:2. Luka 22:31,32. Yohana 17:15. 1 Wathesalonike 5:23.

196. Mwisho wa Sala ya Bwana unatufundisha nini?

Mwisho wa Sala ya Bwana, (unaosema: Kwa kuwa ufalme ni wako, na nguvu, na utukufu, milele. Amina), unatufundisha kuimarisha maombi yetu kwa hoja ambazo zinachukuliwa, si kutoka kwa kitu chochote chenye thamani ndani yetu au katika kiumbe kingine, bali kutoka kwa Mungu, na kwa sala zetu zikiunganishwa na sifa, kumtia Mungu pekee enzi ya milele, uweza wote na utukufu bora, kwa mujibu wa ambayo kama anavyoweza na anataka kutusaidia, ndivyo kwa imani tunahimizwa kumsihi kwamba atake, na kumtegemea kwa utulivu kwamba atatimiza maombi yetu, na kama ushuhuda wa tamaa zetu na uhakika, tunasema. Amina.

Mathayo 6:13. Warumi 15:30. Danieli 9:4,7-9. Danieli 16-19. Wafilipi 4:6. 1 Mambo ya Nyakati 29:10-13. Waefeso 3:20,21. Luka 11:13. 2 Mambo ya Nyakati 20:6,11. 2 Mambo ya Nyakati 14:11. 1 Wakorintho 14:16. Ufunuo 22:20,21.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/sw/correo